

JURHOLAN LINNA.

A.P. HANSEN X-1

Lukemisia Lapsille

B. Copelius'elta.

Teijän luvalla suomennettu.

V.

Helsingissä, 1882.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa
ja sen kustannuksella.

ST. MICHAEL'S HOSPITAL

ST. MICHAEL'S HOSPITAL

ST. MICHAEL'S HOSPITAL

ST. MICHAEL'S HOSPITAL
ESTABLISHED 1882
IN THE CITY OF BOSTON

Sisältö:

Urholan linna	Siv. 1.
Koinun mahtawat toiweet hiirenforma-ajalla . . .	" 9.
Kirkonkellot	" 17.
Sifku	" 31.
Kuhtunut lehti	" 42.
Tulitiffu	" 49.
Kuistelijä	" 56.
Eli Nhem	" 62.
Sydän kimmooavata gummia	" 67.
Refästä, joka ei koskaan tullut	" 73.

Urhalaanlinna.

Nyt tulee sota! huusi Matti, ja tallusteli sisään aiwan punapostikisena noella piirretyt wiikset huulilla, kufon hõyhen lakissa ja puusapeli sojossa.

Herra warjalkoon, parkasi wanha Maija, joka aamupäivällä lakasi jalan lattiata ja säikähti niin, että oli vähällä pudota istuallseen lattialle. Mitä Matti sanoo? Tuleeko sota?

Tulee kyllä, wirrkoi Matti ylpeästi ja pisti sapelinsa ympärillänsä olewan wyön filmukkaan. Sota tulee, niin että paikat paukkuu, mutta antakaa hyvä Maija minulle ensin woileipä; nälkäisenä on niin ikävä sotia.

No, mitä minä nyt kuulentaan? wirrkoi Maija wieläkin yhtä peljästyneenä. Sota on paha onnettomuus. Sehän on hirweätä, kun ihmiset tappawat toisiansa ja polttelewat kaupunkoja ja kyliä ja polkewat wiljan pelloilla. Onko mahdollista, että turkkilainen on maahan tullut?

Se on tietty, sanoi Matti, ja haki ruofakaapista leipäkorista itselleen kuivaa leipää koko puoliskon, lewitti sen päälle woita ja alkoi syödä kaikin woimin. Suu täynnä woileipää sanoi hän turkkilaisia wilijewän pihan tähdeltä. Mutta äläs huoli, kyllä me hei-

dät ajamme patoon. Kyll'eivät Urholan linnaa saa valloitetuksi.

No tuosta puheesta minä en ymmärrä sanaakaan! Janoi Maija ja keräsi rifat rikkalapiolle ja kiiruhti niitä wiemään ulos. Sillä muori oli utelias näkemään, mitä kummia siellä ulkona mahtoi ollaakaan, ja awasi siis owen aiwan peloisjaan.

Mitäs hän siis näki? Ei muuta kuin että piha oli täynnä koulupoikia ja kulmasja aittaa vastaan oli iso lumilinna, ja sen muurille juuri nyt asetettiin lippu, joka oli tehty punasesta kaulahuivista, siten että se sidottiin heilumaan pitkän leipäwartaan päähän. Muori äkäili itseksään jotakin „paholaisen maalaamisesta seinälle“ ja heitettyään rifat pois, meni hän takaisin äreissään huoneeseen.

Mutta Maija ei ähynnytkään, että aidan takana oli toinen parwi seitsenkorttelisia soturia, joilla oli paperista leikatut puolikuun kuvat nuppineulalla pantu takin selkämnykseen kiinni, sillä sitä ei sopinut muuhun paikkaan kiinnittää. Nämä ne nyt warmaan olivat turkkilaisia ja olivat luotia walawinansa kun puristelivat lumipalloja ja asettivat ne oikein säännöllisiin riveihin aidan wierustalle. Kristityt olivat pihan puolella ja niiden tunnusmerkinä oli napinreikään pistetty hawun oksa.

Missä kenraali on? kysyi joku kristittyin joukosta ja katjeli samalla lewottomasti sinne päin, missä wihollinen oli tulossa. — Herra kapteeni! hän on ruokakaapilla woileipää syömässä, wastasi toinen ja nosti käden lakin reunaan asettuen samalla asentoon.

Sopiiko kenraalin syödä woileipää, kun wihollinen

hyökkää päälle? muistutti kapteeni nurisewan näköisenä. — Kyllä, herra kapteeni, niinhän Sandelskin teki, vastasi toinen soturi rohkeasti.

Wäapeli ei saa siinä seistä wiijastelemassa, vaan käyköön pian komentamassa päällikköä marssimaan pois ruofakaapilta, wirkoi kapteeni oikein mahtawasti.

Se tapahtuu heti, vastasi wäapeli. Mutta samassa nähyihin kenraali jo rappusilla. Jhan ensiksi hän näki punasen lipun linnan muurilla. Kuka on uskaltanut asettaa tuon weripunaisen lipun Urholan linnaan? huusi kenraali kaskewästi. — Ei vähintäkään wastausta kuulunut.

Herra kenraali, wirkoi viimein kapteeni hämilänsä, minä lainasin lipun Kyökki-Briitalta ja maksoin lainan sotakassasta. En minä siihen mitään woinut, että hänen huiwinja oli punanen.

Kapteeni, sanoi ylipäällikkö, ette te hymärrä eri wäreistä enempiä kuin kassa kyökissä. Olemmeko me meriroswoja ja röhwäreitä, että pitäisimme punaista lippua? Sen sanon teille, että walkoinen ja sininen on meidän wärimme: — walkoinen talwimmme lumentafia, ja sininen sini-järwiemme mukaan. — Ja silloin hän kaiwoi taskustansa esille kappaleet kuluneesta lippuvaatteesta, jonka hänen sijarensa Sofiia oli eilis-päivänä kutonut kokoon. Punanen roswolippu otettiin alas ja kohta sen jälkeen heilui siniwalkonen lippu leipäwartaan nenässä.

Turkkilaiset tulewat! Joka mies paikoillensa! huusi aidan wieressä olewa etuwartija. Nytkös tuota pikaa syntyi suuri kiiru kristittyjen sotajoukossa. Koko joukko jaettiin kolmeen eri osastoon. Kaksi asettui portin

wiereen, voidaksensa molemmilta puolilta antaa wihollisen terweisiksi oikein hirmuisen luotifateen ja kolmas osasto kiihuhti linnaan järjestämään sen pattereita ja siellä täällä paikkaamaan sen muuria, missä lumi oli liian pehmeä. Kenraali tarkasti jok'ainoata paikkaa, ja joka waan ei ollut tylliksi jukkela, sai säälimättä muksausien selkäänsä. Mutta rumpali, pikku Rietriffi, jonka ei tehnyt mieli kunnian eteen uhrata seitsemenwotiasta elämänsä, hämmästyhi niin suuresti, että hän kadotti rumpupalikkansa ja wetäytyhi pakoon koiranfoppiin.

Turkkilaisia oli melkein kahta wertaa enemmän kuin kristityitä ja sen wuoksi he suurella rohkeudella hyökkäsivät portista sisään. Hurraa! Nyt saivat ensimmäisen pallotuisfun vastaan — loiskis, rop-sis! Turkkilaiset hämmästyivät, ja nuorimmat heidän joukossaan alkoivat itkeä. Mutta heidän päällikkönsä Dshingis-Khan, pitkä yläluokkalainen, osasi heitä rohkaista. He wiskoivat kauhean joukon lumipalloja. Turhaan kokiwat kristityt suojella itseään tain kauluksia pystyyn kääntämällä, hyökkäys oli liian ankara; he alkoivat peräytyä. Tällä kertaa kaikki riippui rumpalista. Mutta rumpua, jonka piti elähyttää kaikkien urhoutta, sitä ei kuultu, ei nähty. Turhaan huusi kenraali rumpalille: tämä istui hiljaa kenenkään huomamatta koiranfopissa.

Woi sitä petturia! huusi kenraali. Mutta mikäs nyt enää auttoi? Wiholliset hyökkäsivät sisään, ja waikka kristityt werrattoman urhoollisesti puolustiwat paikkaansa, täytyi heidän viimein wäistyä yliwoiman edestä ja wetäytyä lumilinnan turwiin.

Kenraali oli hirveästi harmissaan. Mutta voitolla olevat turkkilaiset hurraisivat hyvin lujasti ja heiluttelivat pitkin pihaa taistelutantereelta saamiensa voiton merkkejä, joiden joukossa oli: yksi saapas, kaksi puusapelia, seitsemän lakkia ja neljä tai viisitoista paritonta willa-lapasta.

Nyt pidettiin aselepo ja turkkilainen komentaja vietti voittojuhlaa, tarjoten runsaasti nekkuja miehillensä sotakassan kustannuksella. Sitte hän lähetti sanansaattajan, joka ylpeällä äänellä vaati liunalaisia antautumaan ehdottomasti. Muutoin heidän pitäisi jokaisen kuoleman, joka oli sitä paljon, että kaikkien piti ruveta maahan ja olla olewinaan kuollut.

Wääpeli, joka oli ensimmäisnä liunan muurilla, arveli täydellä syhllä, että sellainen vaatimus olisi kowin häpeällinen, ja sieppasi kun sieppasikin patterilta lumipallon, jonka hän lennätti ihka suoraan tuon ylpeän turkkilaisen otjaan, niin että lakki lensi pois päästä ja turkkilainen lähti kypälämäkeen sen kuin kerkefi.

Tuohan on wastoin kansain oikeutta; huusi Dshingis-Khan wihoisensa pihalla. — Niin, huusi wääpeli, mutta tässä wallitseekin nyrkkioikeus; ja samalla hänen tarkka kätensä lennätti toisen pallon niin liki Dshingis-Khanin korvia, että ylpeä woittaja töin tuskin sai päänsä pelastetuksi.

Kas se oli oikein tehty, wääpeli! kuului kenraali sanowan. Joka uskaltaa puhua antautumisesta, se ammutaan heti paikalla. Minä julistan wääpelin wänrikiksi, mutta — nyt kenraali huusi niin lujasti, että

kuului yli koko pihan — rumpali on pelluri raukka ja hänet minä alennan fuormarengiksi.

Urhoolliset turkkilaiset, huusi=Dshingis Khan, kuulkaas mitä nuo kerskailijat tuolla sanovat! En tahdo maksaa teidän urhouttanne, mutta sen sanon, että aidan takana vielä on korillinen nekkuja, ja ensimmäinen, joka linnan muurin yli pääsee, hän saa — niin, en tahdo kantaa Dshingis-Khanin nimeä, jollei hän saa palkinnoksi koko foria.

Hurraa! Eläköön Dshingis-Khan! huusivat turkkilaiset kaikki yhteen ääneen, ja shöksivät linnaa vastaan. Mutta eipä Urholan linna ollutkaan yhtä helposti valloitettava kuin varustamaton pihamaa. Sieltä sateli luotia ympäri korwia kuin herneitä waan. Turkkilainen toisensa perästä tulla tuiskahti takaisin muurilta. Nyt ei enää voitua käyttää kuulia, waan käytiin käsikähmään, painiskeltiin mies miestä vastaan ja kaaduttiin toistensa päälle, muuria murrettiin, niin että juuret kappaleet kufistuivat maahan ja siellä täällä muutamat kaikessa hiljaisuudessa joutuivat tuffanuotaksillekin, mutta se oli kansain-oikeutta, nyrkki-oikeutta ja sotajärjestystäkin vastaan. Kenraali ja hänen wäkenensä teki kaikki mitä waan voidaan waatia urhoollisilta miehiltä paljain päin, ilman lapaasia ja muutamia saappaitakin wailta. Kaikki taistelivat wiimeiseen mieheen saakka, mutta pahaksi onneksi oliwat turkkilaiset niin paljoa lukuisimmat. Sitä ei voitua enää auttaa, turkkilaiset pääsivät voitolle. Kenraali oli jo saatu wangiksi, lippu temmaistiin alas, wiholliset shöksivät jo linnan muurien yli, silloin — — — Niin, silloin alkoi rumpu päristä!

Tämän aavistamattoman merkin kuultuansa turkkilaiset hämmästyivät. He eivät voineet muuta arvella kuin että toinen kristitty sotajoukko oli tulossa heidän takanaan — ja hyökkivät suin päin alas muureilta, lähtivät kypälämäkeen eivätkä seisattuneet ennenkuin hyvän matkan päässä portin takana.

Pahanpäiväisen tappion kärsittyänsä ryömi kenraali väkineensä linnan jäännösten seasta esiin ja he uskoivat tuskin silmiänsä kun näkivät pikku Rietrikin tulewan rumputtaen aivan yksinään pihan yli. Mutta kun hän lähestyi kenraalia, otti hän lakin päästänsä, laski polvilleen ja sanoi: Nyt kenraali saatte minun ammuttaa, minä en ole sen parempaa ansainnut; minä läkjin rivistä pakoan kun vihollinen lähestyi. Parempi on tulla ammutuksi kuin alennetuksi kuorma-rengiksi. Niin, kyllä minä kuulin mitä kenraali sanoi, kun istuin koirankopissa ja silloin sydämeni wawahhti, ja kyllähän minä turkkilaista pelkäsin, mutta pahemmin minä pelkäsin, että minua sanottaisiin pelkuriksi raukaksi. Sentähden minä purin hammasta, ja hain rumpukalikkani ja sitte ajattelin: waikkapa he minua löisivätkin, niin minä rumputan kuitenkin! — Mutta he juoksivatkin kaikkithyyni tiehensä.

Kenraali tarttui rumpalin korwiin, nosti hänet korkealle ylös ja suuteli häntä niin että maiskahti. Towerit, sanoi hän, Rietriikki rumpali on pelastanut Urholan linnan ja meidät kaikki. Minä julistan tässä koko sotajoukon kuullen, että Rietriikki rumpali on rehellinen mies. Maltas waan, jahka hän on kaswanut päätä pitemmäsi, niin hän ei enää sowi koiranoppiin. Mutta sen sanon teille, pojat, että silloin

hän ei tahdokaan sinne ryömiä. Häpeä sille pojalle, joka koskaan ryömii koirankoppiin kuin Urholan linna on pelastettava! Waan funnia jokaiselle, joka mielummin antaa lyödä itsensä kuolijaakfi kuin miiskaa pois rumpufapulat kuin pitäisi seista tai kaatua isänmaan puolustamisessa!

Koivun mahtawat toiveet hiirenkorvan-ajalla.

Metsässä lähellä maantietä kasvoi kaunis koivu. Se oli vielä aivan nuori ja fewään tultua sen oksat tulivat hiirenkorville — tietysti siihen ei kaswanut ihan oikeita hiirenkorvia, vaan semmoisia hienoja, pikkusia, waaleanvehreitä lehtiä, joita koivuisja on fewään alussa ja jotka ovat niin siwän näköiset. Sellaiset hiirenkorvat ovat paremmat kuin koivankorvat firjanlehtien kulumisja.

„Hei, minäpä wasta olenkin kaunis!“ arweli nuori koivu itseksensä. „Olenpa minä sentään koko lailla kauniimpi kuin tuo wanha wääristynyt pihlaja tuosja wieresjäni. Sitä minä waan tässä tuumailen, mikä hän minusta vielä tässä maailmasja tuleeaan.“

„Ehkä tuo talitiainen sen tietää,“ arweli koivu, ja kysyi kuin kysyikin asiata talitiaiselta. Mutta tiainen olikin weijari, joka tahtoi olla hywä ystäwä koivun kansja saadaksansja sen wihantia urpuja nokkia. Sentähden tiainen wastasi: „etpäs tiedä koivu, sinä olet niin soman näköinen, että warmaanakin sinusta tulee jotakin ylhäistä tässä maailmasja. Ohonpä wetoa, että sinut palmikoivat koriksi kuninkaan tyttärelle ja että saat hänen huoneesjansa olla marmorisella pöydällä täynnäsi reunoja myöten kultasja omenia“.

„Ohoo,“ wirkkoi koivu, „niinkö luulet?“ „Tietysti

minä olen siinä luulossa," sanoi tiainen. Ja sitte tämä lensi jonkun matkan siitä suuren kuusen luo, ja sai kuusen uskomaan, että siitä tehtäisiin kiikkutuoli, ei sen vähemmälle herralle kuin itse kuninkaalle. Kuusi uskoi sellaisen puheen mielellänsä, sillä se kuunteli mielellään imarruspuheita samoin kuin koiwukin. Hän ei ollenkaan sitä älyhnyt, että tiaisen teki mieli asua hänen suojassaan kun sade tuli, ja nofittaa ja tokkia maahan näköisiä tuoreita käpyjä. Tyhmää on kuunnella imartelemista.

Olipa tien vieressä pieni möffitupanen. Eräänä päivänä tulivat lapset tuovasta weitset mukanaan ja alkoivat leikellä oksia koiwusta. „Das niin," tuumasi koiwu, „nyt jotakin on tekeillä; nyt he minusta tekevät forin kuninkaan tyttärelle." Samalla hän hyvilänsä pöyhistelä oksiansa, niin että hiirenforwat niissä kiikkuiwat.

„Nuo lehdet owat vielä liian pienet kylpywastoihin," puheliwat lapset. „Tehdäänpä niistä oikeita lafaisuluutia".

„Mitä kuulenaan?" sanoi koiwu. „Uskaltako joku minusta tehdä lafaisuluutia?"

„Kyllä laiketihin sen uskallamme tehdä," sanoi lapset; ja sitte he tekivät koiwusta luudan; — ei juuri koko koiwusta, mutta sen oksista. Waan sehän oli saman tekewä; jokahinen oksa oli mielestään yhtä hyvä kuin koko koiwukin. Ja oksat lohduttivat mieltänsä sillä, että ainakin saisiwat lafaista kuninkaan tyttären huoneen lattiata, koska eivät saaneet tarjota kultaisia omenia hänen marmorisella pöydällänsä.

Kun lapset tulivat kotiin, sanoi torpan eukko, hei-

dän äitinsä: „tuosta luudasta minä pidän; minäpä otan sen lakaiistakseni sillä tupaa.“ Ja hän lakaiji tuwan lattiaa samalla ylpeästä koirvusta tehdyllä luudalla. Jos luudassa olisi vielä ollut hiiren korvia, niin ne warmaan olisiwat kaikki nousseet pystyyn kauhistuksesta. Mutta jinä ei ollutkaan mitään korvia, sillä ne oliwat jo pois rakjitut.

Luuta sai siis surra kohtaloansa nurkassa lieden ääressä ja kun sillä ei ollut parempaakaan tehtävää, niin se alkoi keskustella naapurinsa solkku-ämpäriin kanssa. „Minä olen parempaa sukua, waikka minä tehtiin waan lakaiju=luudaksi,“ wirkkoi hän ämpäriille. „Kyllä sen näkee päältäpäinkin, enkös ole sinunkin mielestäji siistin näköinen?“

„No, ei sitä juuri sinusta näy,“ sanoi solkku-ämpäri. „Minä sitäwastoin olen jalompi syntyjäni. Minut on weistetty kuusesta, joka kerran piti tehtämän kiikkutuoliksi kuninkaalle. Sen on talitiainen itse mulle wakuuttanut, ja hän waikka wannoiji asian todeksi, mutta talitiaisten tapa ei ole wannoa, sen mukaan mitä minä olen kuullut.“

„Hyi sitä roistoa,“ huusi luuta, „hän on pettänyt minut, samoin kuin on walhellut sinullekin. Sanoppas, miksi jinä aiot tästälähin ruweta?“

„Min on pyyhä solkku-ämpäriinä kaiken ikäni,“ wastasi ämpäri. „Kunpahan mulla aina waan on solkku=weisiä ja luu=nystyröitä, niin olen tyytywäinen, ja sanowatpa porfaat minua hupaiseksi. Kuuleppas luuta, koska nyt olemme näin likeisiä naapuria, niin woi-jimmehan minun mielestäni mennä naimisiin keskenämme.“

„Etkös vähääkään häpeä!“ sanoi luuta. „Kuuletkos, että minä aion kaiken ikäni pysyä lattialuutana? Enpä niinkään, vaan paremmaksihan toki aion ruweta. Sen saat vielä nähdä, että minusta tulee jostakin merkillistä maailmassa.“

„Saammehan nähdä,“ wirkkoi solku-ämpäri.

Samalla tuli torpan eukko. „Jopa tuo luuta on jotenkin kulunut,“ arweli hän, „siitäpä minun sietäisi tehdä witsa.“ Ja jitte hän teki witsan, — ei juuri koko luudasta, vaan muutamista warwuiista, mutta jos'ainoa warpu oli mielestään yhtä hyvä kuin koko luutakin.

Tällä witsalla eukko kuritti lapsiansa. Ja koska hän niitä kuritti, niin he sen kaiketi oliwat ansainneet. Kun he oliwat tuffanuottajilla ja riitelivät keskenänsä, ja kun he repivät rikki waatteensa, annettiin aina vähäinen löyhlytys sille kohdalle, mikä oli mukawin, ja oikein on kumma, kuinka terveellistä sellainen joskus on.

Witsan mielestä tämä alusja oli ikäwää. Mutta viimein se siihen niin tottui, että se aina piti waralta, milloin lapset riitelivät. „Kas niin, nyt tulee taas koiwurieskaa,“ ajatteli witsa paikallansa raossa owen pielen ja seinän välissä.

„Kaunisti työtä! Kaunisti työtä!“ huusi solku-ämpäri. „Nyt warmaankin pääsit merkillistä wirkaa toimittamaan!“

„Ole sinä waiti, muutoin käy sinulle niinkuin lapsillekin,“ uhkasi witsa. „Ei sitä niin tarkoin woida sanoa, mikä minusta vielä woipi tulla, jos onni myötäisekfi kääntyy.“

„Sen saamme nähdä,” wirkkoi jolkku-ämpäri.

„Sumalalle kiitos että lapset ihmistyhvät,” sanoi mökin muija. Minä olen nyt heitä niin kuitellut, että witsafin on wallan kulunut. Minä sen wiskaan luudan kanssa pahnojen joukkoon porsaiden alle, ne tarwitsewat jotakin pehmeätä, minkä päällä makaawat.”

Witsa wiskattiin porsaiden karjinaan eikä siellä liioin hauskaa ollut. „Nöh, nöh,” sanoivat porjaat, tonkiessaan kärsällänsä pahnoja ja warpuja allansa.

„Kylläpä sinä olet hyvän näköinen!” sanoi ämpäri kun sillä wiettiin porjaille syötävää. „Ole waiti sinä,” sanoi witsa, „ei sitä taida sanoa, mikä minusta wielä woisi tulla.” Mutta kuitenkkin oli witsalla sangen surkea olo. Jos witsa olisi woinut itkeä, sen sijaan että se ruoski muita itkulle, niin olisi witsaparka kenties itkennyt ämpäriin täyteen.

Nyt kaiketi arwelet, että koko juttu siihen päättyi. Koiwusta ei tehty koria kuninkaan tyttären marmoriselle pöydälle, luuta ei saanut lafaista hänen kamarinsa lattiaa, witsa ei saanut pölyhyttää nuorien kuninkaan poikien takkeja, eikä edes olla wuoteena kuninkaan porjaille. Niiden mahtawien toiweiden sijaan, jotka koiwulla oli ollut hiirenkorwa-ajalla, oli tullut nöyryhtys toisensa jälkeen. Eräänä päivänä istui talitiainen aidalla ja witsa tunsi hänen heti. „Hywää päivää, talitiainen!” sanoi witsa. „Kiitos wiimeisestä!” Mutta tiainen lensi sen kuin siivet kantoivat. Hän ei pitänyt wäliä niin köyhistä tuttavista. Kufapa pitäisikään lukua wanhoista witsaista, joita porjaat polkewat? Sihän niissä kaswa edes wihantia urpuja, joita woisi syödä.

Mutta jonkun ajan kuluttua witsa heitettiin pel-
lolle, ja siellä se oli lumessa ja sateessa, talwet, ke-
fät. Korkea wilja kaswoi wihantana pellolla, ja folk-
ku-ämpäri, talitiainen ja torpan muija olivat jo lauan
unhottaneet, että sellaista witsaa oli koskaan ollutkaan
maailmassa. Mutta vielä se oli kuitenkin olemassa,
ja kaikkien kowan onnen päivienkin ajalla oli se säi-
lyttänyt pikkuruisen nupun, jossa oli siemen siifillä.

Siitä siemenestä kaswoi pellon pientareelle wähei-
nen wiheriä koiwun wesa. Eräänä päivänä matkusti
kuningas ja kuningatar lapsiensa ympäri waltakun-
taansa. Oli helteinen kesäpäiwä ja kun he ajoivat
pellon ja torpan ohitse, niin oli se seutu heidän mie-
lestään niin kaunis, että he päättivät lewähtää wä-
hän aikaa muutamain tuuheiden puiden suojaissa.

Pieni kuninkaan tytär oli erittäin iloinen kun hän
sai ikäwistä waunuihista hypätä ulos ja pääsi leikitte-
lemään wiheriälle pellon pientareelle. „Mi, kuin tuossa
on niin pieni kaunis koiwu!“ huusi hän. „Sen minä
miehelläni istuttaisin puutarhaani.“

„No mitähän sillä tekisit?“ sanoi kuningas. „Du-
han [meillä tammia, poppelipuita, kastanja- ja hedel-
mäpuita yltäkyllin. Saathan sellaisia istuttaa niin
monta kuin suinkin tekee mieleksi.“

„Mitäs minä niistä,“ sanoi kuninkaan tytär, „ou-
han niitä ennestään jo niin paljo. Mutta minun
puutarhasfani ei ole ainoatakaan koiwua; antakaa mi-
nun wiedä tämä pieni koiwu kotiini luunaan!“

„No antaa hänen wiedä se,“ sanoi lempeä kunin-
gatar, „eihän siinä mitään pahaa ole.“

„Wie waan, tyttöfeni,“ wastasi kuningas. „Älä

waan ota koko metsää mukaasi, sillä jätte meille tulisi waunuisja kowin ahdas olla.“

Nyt kuninkaan tytär otti warowaisesti koivun tai-
men maasta, pani sen kosteiden sammalien väliin
wakkaseen ja wei sen mukaansa linnaan. Siellä hän
omin käsin istutti sen pieneen puutarhaansa, lewitti
pehmeätä multaa sen ympärille ja kasteli sitä joka
päiwä, niinkuin omaa kaswattiansa ainakin. Koivu
menestyi ja kaswoi yhä suuremmaksi ja tuli wiimein
suureksi kauniiksi puuksi, yksinänsä sitä laatua muiden
ylpeämpien puiden joukossa — metsän yksinfertaisena
lapsena, wapaan luonnon terweenä, kauniina helma-
lapsena. Ja siitä tuli iso komea puu; kuninkaan ty-
tär sitä suojeli ja rakasti, eikä hän istunut missään
niin mielellänsä kuin wiheriän koivun juurella sen
tuuheiden lehtien suojassa ja kaikki kehuiwat koivua
kaikista kauniimmaksi puuksi kuninkaan kartanossa.

Mo niin käwi koivulle ja sen mahtawille toi-
weille hiirenkorma-ajalla. Siinä oli turhamielisyhttä:
sentähden sen täytyi kärsiä suurta pilkkaa. Siinä oli
wäärää kunnianhintoa: sentähden sen täytyi kuolla pois
ja jättää kunnia tulewan sukupolwen omaksi. Mutta
siinä oli myöskin kufistumaton tulewaisuuden toivo,
jota ei mikään häwäistys woinut häwittää, ja sentäh-
den se sai tulewaisuuden, waikk'ei sillä tawoin kuin se itse
luuli. Sillä luja toivo ei koskaan joudu häpeään,
waan luja luottamus kulkee kummia teitä, monien
koetuksien kautta kumnes aika tulee täytetyksi.

Olihan solkku-ämpärilläkin nuoruudessaan ollut yl-
peät kunnian ja onnen toiveet, mutta se oli toista
laatua, se tottui nöyrytykseen, se waan tuumi koh-

tuullista toimeentuloansa. Mitäpä puu metsässä ei olisi hiirenkorva-ajalla toivonut jotain mahtavaa tulevaisuutta? Muutamista tulee solku-ämpäriä, toista ei ihan mitään ja toiset taas joutuvat tulevien onnen siemeniksi. Mutta se ei estä toista metsää juuria toivomasta aivan samoin kuin toinenkin. Toivoaan, nuori puu, odota suurta tulevaisuutta! Waro kuitenkin itseäsi väärästä kunniaasta! Ole nöyrä, aina nöyrä kaitissa toiveissasi, niin woipi kuitenkin joskus tapahtua, ettei sinua tarvitse kätkeä maahan, että onnetar sinua etsii ja istuttaa sinun tarhaansa suojaksi kulkijalle!

Kirkonkellot.

Ne soivat ja kaikuvat nuo kauniit, suuret ja heleä-ääniset kellot, ne soivat kuolleille wiihdytystä ja eläville kehoitusta rukoilemaan Jumalaa kaikkivaltiasta, jonka henki liikkuu temppelein holwissa ja koko maailman läwitse. Ne soivat ja soivat uudelleen kehoit- taen rufoukseen ja rauhaan, muistuttaen ja herättäen ihmisiä; — kuuleppas kuinka kauas niiden äänet kai- kuwat kirkaassa kesä-ilmassa laajalle ympäri maitten ja järvien! Kuun niitä kuuntelet, soikootpa surussa tai ilossa, niin kiitä Jumalaa sydämesi pohjasta siitä, että hän niin alinomaa kolkuttaa sydämesi owea ja sanoo sinulle: „tule luokseni!“ Sillä mitäpä muuta kellot joka päivä sanoijivat kuin juuri nämät sanat: „tule Jumalan luo, tule, tule köyhä, kadonnut lapsi, tule Jumalan luokse!“ Niiden ääni kaikuu korviiji ylhäältä ilman avaroilta aloilta, samoin kuin valo, lämpö ja kaikki hyvä ja kaikki kaunis tulee ylhäältä Jumalalta taimaasta. Kuuntele siis kellojen ääntä ja muista, mitä ne sulle sanovat, niin niiden helinä si- nulle anoo siunasta korkeudesta jospa sitte soivat elämää tai fuolemaa.

Oli kerran wanha kirkko, minä sen kyllä tiedän missä se oli, mutta te sen saatte arwata. Se oli pienempi kuin kirkot tähän aikaan owat ja oli raken-

nettu kivistä; olipa siinä kivet niin suuret, ettei kukaan ihminen sitä woinut käsittää, että joku oli ollut niin wäfewä, että nosti niin suuret möhkäleet ylös kirkon seinään. Hywin jyrkkä katto siinä oli ja naakat tekiwät pesänsä sen halkeamiin, ja kirkon ikkunat oliwat matalat ja pienet ja niissä oli maalattuja ruutuja siltä ajalta, jolloin Suomennaassa vielä oli paawin oppi wallan päällä. Kirkossa oli tauluja, jotka oliwat niin kulumet, ettei kukaan enää woinut saada selkoa niiden wäreistä; ja neitsyt Maria lapsen Jesuksen kanssa, sekä kaksitoista apostolia oli weistetty puusta; ja muutamat niistä oliwat ennen olleet kullatut, mutta nyt tuskin enää näkyi muuta kuin hämähäkin werkkoa pyhimysten kuvien ohimoilla ja pikkusen kulta apostolin parrassa. Pyhää ei saa palwella puussa ja kivessä, waan hengessä ja totuudessa.

Sen kyllä arwaa, että kirkko oli hywin wanha. Ei kukaan tiennyt milloin se oli rakennettu; sukupolwi toisensa jälkeen muutti lepäämään kuoleman unta kirkkomaalla eikä toinen sukupolwi ollut toistansa wiisaampi. Kun kysyi kuinka wanha kirkko on, niin sai vastauksen, ettei se warmaankaan ollut paljoa nuorempi maailman syntyä, sillä jättiläiset oliwat sen rakentaneet — — — sepäs oli vastaus; siitä ei tullut hullua huraskaammaksi!

Mutta puhukaammepa nyt kelloista.

Kirkossa oli torni, joka oli niin korkea, että kun kiipesi kirkonkukon selkään ja seisoi warpaillaan, niin taiksi nähdä seitsemän muuta kirkonkukkoa naapuripitäjissä. Kellotapuli oli wähän matkan päässä erillään ja oli paljoa pienempi, sillä harwoinhan tässä maa-

ilmassa kaksi suurta sopivat yhdessä olemaan. Tapuli oli punaiseksi maalattu ja puusta ja oli kerran muutettu pyörrien päällä, joka tapaus oli pidetty erinomaisena ihmeenä ja sitä puhuttiin vielä pitkät ajat eteenkin päin. Tapulissa oli kaksi kelloa: isokello ja pienikello. Samoin kuin kirkonkin, oli isokello niin vanha, ettei kukaan tiennyt milloinkaan se oli alkanut soida. Sen laitaan oli valettu raamatunlause ja kellonvalajan nimi, joka olikin oikeus ja kohtuus, sillä kun ihminen on kuollut, niin hänestä pysyy muisto hänen hyvissä töissänsä. Joskella kellolla oli ollut kummalliset vaiheet. Puolitoista sataa vuotta sitten oli se ison vihan aikana upotettu järven pohjaan että se siten pelastettaisiin vihollisen käsiin joutumasta, ja ne, jotka sen sinne veivät, kuolivat ennenkun rauha tuli kaan maahan, niin ettei kukaan voinutkaan enää sanoa sitä paikkaa, mihin se oli upotettu. Ransa silläseudulla oli köyhä, eikä sillä ollut varaa itsellensä kustantaa uusia kelloja; etsittiin siis entistä kelloa joka paikasta pitkin järveä, mutta ei kukaan löytänyt kadonnutta isoa kelloa. Yhdellä ainoalla ihmisellä koko pitäjässä oli vähän tietoa kellosta, nimittäin kirkonwartijan pienellä tyttärellä, pikku Viisalla, joka oli waan kuuden vuoden vanha. Hänen isänsä asui järven rannalla, ja kun Viisa kesällä välistä tuli isänsä wenheeseen ja kulki kaukana järvellä sunnuntai-aamuina, niin hän luuli kuulewansa kellon soittoa järven pohjasta. Niin hän janoi tullesjaan kotiin, mutta ymmärtäväisemmät pitäjässä wetivät suunsa nauruun koko jutulle. Sittepä eräänä juhannus-aamuna, kun aurinko nousi tumman petäjikön takaa järven toisella

puolella, sattui niin, että Riisa wenheessä kuuli kellon soivan selvemmin kuin koskaan ennen. Ja kirkonwartija, hänen isänsä, souti monen miehen kanssa järvelle ja löysi kellon ja asetti suurella riemulla sen kelloputoliin, joka silloin rakennettiin. Siitä saakka se on soinut heleimmällä äänellä, mutta heleimmästi se soi silloin, kun joku hyvä ihminen kuolee, sillä kelloilla on myöskään sydän, vaikka se on malmista; ne iloitsevat Jumalan enkelien kanssa kun ihmissielu tulee taivaan valtakunnan omaksi.

Olipa pienelläkin kellolla oma kertomuksensa, vaikk'ei se ole niin kummallinen. Kun sota oli loppunut ja ihmiset taas kokoutuivat vanhaan kirkkoon, ei ollut yhtään kelloa kohoittamassa hartauteen ja rukoukseen, sillä siihen aikaan oli iso kello vielä unhotettuna järven pohjassa. Mistä silloin saataisiin rahoja uuden kellon ostoon? Kaikki miehet siinä olivat neuvottomina ja kaapasiivat senkin seitsemän kertaa korvansa takaa niinkuin täällä maassa on yleisenä tapana kun jotakin asiata oikein tarfoin mietitään. Mutta nuijat ja tytöt älysiivät keinon. Ne rupešivat kehäämään ja kutomaan. Siinäkös kehruurukit surisiivat höt päivät, ja yhtä ahkeraan lenteli sukula nuolen nopeudella hienojen kuteiden välitse ja siten he saivat monta sataa kynnärää mitä hienointa ja valkoisinta palttinaa ja tuunasiivat, että tottahan se mahtoi riittää kellon ostamiseen. Köyhät ihmiset, he eivät tienneet, että malmi oli kallista ja mestari kenties ottaiji vielä kalliimman palkan. Kun he tarjosiivat palttinansa kellovalajalle Tufholmassa, niin hän heille tarjosi puurokellon, sellaisen, jolla tavallisesti soitetaan laivassa,

kun puuro on keitetty ja keittäjä punapostifisena seisoo kauha kädessä kajuutan ovelta. Mikäs neuvo nyt tuli eteen? Eihän puurokelloa sopinut tapuliin asettaa. Mutta siihen aikaan hallitsi Tukholmassa kuningatar nimeltä Ulrika Eleonora. Hän kuuli puhuttavan koko jutun palttinasta ja kellosta ja hänen kuninkaallisista mieltänsä miellytti suuresti, että hän sai kuulla Suomen muijien ja tyttöjen olewan niin reippaita. Hän pani heti hovinaitonsa kehräämään ja kutomaan, ja kehräsi itsekin, ja mahdollista on, että ylhäiset rouvasihmiset vähän rypistivät hienoja neniänsä, mutta siihen aikaan monta asiaa kävi laatuun, mitä ei nyt enää voisi millään tavoin tehdä. Kaikki, mitä sillä tavoin kehrättiin ja kudottiin, sen osti kuningatar ja rahat lähetettiin heti kellonvalajalle. Sillä tavoin saatiin kello, joka ei ollut paljoa pienempi kuin isokello ja se oli paljoa firrkaampi, ja se on ihan warma, että kun kellon kaisuwa malmi ensi kerran äänteli, silloin kaikki waimot itkiwät ilosta ja kaikki tytöt laskiwat kätensä ristiin ja jokainen kiitti sydämmessään Sumalaa ja lempeätä kuningataria; mutta mitä he itse olivat tehneet, siitä heidän mielestään ei ollut muistelemista.

Tällainen oli kellojen juttu. Puhukaamme nyt kirkonwartijan Riisasta.

Hänen isänsä oli wäkewä iso mies, joka oli seurakunnan kirkonwartija ja kellonsoittaja. Joka sunnuntaina, kun hän oli awannut kirkon owet, jätti hän kirkkowäen omiin waltoihinsa, ja meni pitkillä askelilla kellotapuliin. Hei, sepä käwi riwakaasti kun hän pani ison kellon heilumaan. Silloin pikku Riisa tuli hänen

jäljessään korkeita rappusia myöten, ja alussa hän sai isältänsä tuffapöyryä sellaisesta uskaliaisuudesta, mutta hän tottui kohta ja kiipei waan rohkeasti katsomatta oikealle tai vasemmalle. Sitte hän istui ääneti ja katsoi miten tuo raskas suuri kello alkoi heilua, ensin lyhyissä heilauksissa ja sitte pitemmässä, ja kuinka kömpelö kieli kellon keskessä alkoi heilua niinkuin heiluri seinäkellossa, ja pau! silloin kellon kieli paukahti laitaan ja malmista helähti kirkas ääni, joka kaikui kauas ylen ympäri. Oh! korkeammalle ja korkeammalle nousi kello heiluessaan kunnes se viimein oli melkein ylösalaisin ja seisoi kannallaan heilahtamaisillaan ja viimein heilahti alas ja taas ylös toiselle puolelle. Hei hoi, siinäkö koko ilma kumisi ja koko tapuli natihi niin että olisi luullut sen seinien koonaan kaatuwan. Mutta harmaankellertävän kellon alapuolella istui pikkuisella rahilla kellotapulissa pieni waaleatukkainen tyttö ääneti ja hymyillen, eikä kertaakaan ajatellut, että kello voisi kerran niin raskaana kuin vuori syöstä hänen päällensä ja musertaa hänet ihan murskaksi, niin ettei kukaan koko maailmassa voisi sanoa, kuka sillä paikalla istui, mihin kello putosi.

Liisa rakasti kellojansa niin paljon kuin kukaan maailmassa voi jotakin kaikista mieluisinta tawaraa rakastaa, lähinnä Numalaa ja sydämmensä walitsemaa omaa kultaansa. „Ole waroillasi,“ sanoi hänen isänsä, „kun niin alinomaa kuuntelee kellojen soimista, niin tulee kuuroksi.“ — „Mitä se merkitsee, isä?“ sanoi Liisa. „Se on sitä paljon, ettei sinun korwasi enää kuule mitään kaunista maailmassa, wirsien laulua ja lintujen wiserrystä, eikä ihmisten puhetta; ja sitte olet

hijinäsi äänettömyydessä, joka ikäänkuin yön hiljaisuudessa ympäröi sielusi." — „Kuulevatko kuurot kellojen soittoa?“ kyhyi Liisa jälleen. „Kyllä,“ vastasi isä, „luulenpa, että useimmat kuurot korvat kuulevat kellojen äänen.“ — „No mikäpä sitte on hätänä?“ tuumasi Liisa.

Mutta niinpä kävikin, kuin isä oli sanonut. Kunta vanhemmaksi Liisa tuli, sitä hiljaisemmaksi ja äänettömämmäksi maailma muuttui hänen korwissaan hänen ympärillänsä. Mussa hän kuuli hyytysten hyminän metsässä kesä-iltoina, ja hänestä tuntui kuin jos olisi kuulunut kaukainen kellon soitto. Wähitellen kaikki äänet hänen korwissaan muuttuivat kellon soimiseksi: — lintujen wiserrys koivun oksilla, kosken pauhina ja ihmisten iloinen puhe, kun he kokoutuivat kirkkomäelle sunnuntai-iltaisilla leikittelemään — kaikki soi Liisan korwissa kuin helisevä malmi, eikä hän kuitenkään woinut erota rakkaita kelloistansa. Wiimein kaikki näkiwät, että Liisa oli kuuro, ja moni oli siitä suruisansa, mutta enimmäen sitä suri hänen isänsä, kirkonwartija, sillä lempeämpää ja parempaa tyttöä ei ollut koko kylässä. Mutta sitä ei enää woinut auttaa, eikä kukaan enempiä ruwennut sitä miettimään. Kun pieni tyttö hiljaa ja äänettömänä meni tawallista menoansa kellotapuliin, niin kaikki ihmiset, jotka hänen näkiwät, sanoiwat: „kas tuossa menee kirkonwartijan Liisa, joka ei kuule mitään muuta tässä maailmassa kuin kellojen soittoa!“

Liisa oli siihen aikaan kymmenen vuoden wanha, ja hän leikkitteli niinkuin lapsilla on tapana, mutta hänen leikkikalunsa olivat isot kellot tapulisja. Niitä

hän hyväili kuin nukkeja ja kirkasti ne niin wälkkywiksi ja kirkkaiksi, ettei wähintäkään tomua niissä saanut näkyä. Hän nimitti kellot isoksi kullaksi ja pieneksi kullaksi. Hän torui heitä kun ne soivat pahasti ja kehui kun ne soivat hyvin. Hän puheli heille ja he wastasivat metalli-äänellensä; Piisa ymmärsi heidän puheensa paremmin kuin ihmisten puhetta; eihän Piisa mitään muuta kuullutkaan kuin heidän kaitunsa.

Ei pidä kenenkään luuleman, että Piisan elämä-waiheet olivat mitenkään erinomaisempia, ja että minä sen wuoksi niitä kerron. Hänen ulkonainen elämänsä ei ollut paljoa erilainen kuin muidenkaan ihmisten, jotka maaseudun hiljaisessa rauhallsuudessa wiettävät koko elämänsä. Mutta hän oli yksi niistä, jotka kirkonkellot suuremmissa määrässä kuin muita olivat saaneet kutsutuksi Jumalan luo jo elämän kukoistuksen aikana, ja sen wuoksi muistamme hänen, kun puhumme kelloista.

Kuta enemmän ulkonaisen maailman portit sulkeutuivat hänen sielultaan, niin että kaikki nämä tuhannet säwelet ja äänet hänelle waikenivat, ja wähitellen hiljaa lakkasivat, niin että viimein ainoastaan kellojen muistuttawa ääni huusi hänen korwiinsa: „tule Jumalan luo! tule Jumalan luo!“ — sitä enemmän hänen ajatuksensa ja mielensä kääntyivät sisäänpäin tarkastamaan sielun korkeinta sisällisintä elämää Jumalassa, niin että kaikki maallinen hänen mielestänsä muuttui ikäänkuin näyksi ja unelmaksi, mutta Jumala yksin näytti hänestä olewan korkein hyvä, kaunis ja yli kaikkien rukoiltawa. Elämässänsä kotona ihmisten kanssa oli hän hyvä ja nöyrä palvelukseen, hän aska-

roitfi ja tefi työtä enemmin kuin kukaan muu, mutta hänen paras ifonfa ja halunfa ei kuitenkaan ollut finne päin. Hän oli niinkuin thyni wesi, joka kirkaassa fhywyhdessään kuwastaa taiwaan auringon ja yön tähdet ja aina powessansa kantaa kuwan korkeuden äärettömästä ihanuudesta.

Ja kellojen kaku seurafi Giifaa koku hänen ifänsä, niinkuin se seuraa niin monta muutakin, waikei moni sitä tarkasta. „Jospa tietäifin, mikä pientä kelloa waiwafi finä päiwänä, jolloin finut wiettiin ristittäwäksi!“ fanoi hänen ifänsä, kirkonwartija. „En ole ifänäni kuullut sen foiwän niin heleällä hopeanhelähtäwällä äänellä. Jos se olisi ollut ifokello, niin olisiin tajunnut sen helifewän kumajamisen, finä on hopeaa, sen kuulin ifäni ennen aikaan fanowan; kelsonwalaja on malmiin sulannut Roomasta faakfa tuodun pyhimyksen kuwan. Siinä on joku taika finä kellossa, sen kuulen fielukelloa foittaessani. Joka kerran kun jollekin roistolle tahi ilkiölle foitetaan fielukelloa, niin finä kuulee räminän ja walituksen, niin että luulifi sen oewan halki. Mutta kun foitetaan jonkun hywän ihmisen fielulle, kas silloin finä on niin ihanan kaunis kaku kuin wirfi ja rukous; sen faat kuulla kun kerran finulle foitetaan, rafas lapseni.“

„Mutta tässä nyt puhelen hullutuksia,“ lifäfi kirkonwartija naurahtaen. „Skäänkuin joku woifi omaa fuolon foittoansa kuulla.“

Giifa arwafi ifänsä suun liikkeestä, mitä hän fanoi, ja wastafi lempeästi ja kauniisti tapansa mukaan: „kelloilla on fyllä ymmärrys ja sydän, eikä ifän tarwitse taifoja fhyyttää olewaksi. Kun hywä fielu pake-

nee pois maasta, niin se tarttuu kellojen ääniin ja nousee niiden kanssa taiwaasen. Ja silloin sielu henkii oman kauneutensa ääniin, niin että ne heleinä ja firkkaina kohoavat ylös firkkaasen siniseen ilmaan Jumalan luo."

„No niin, saammehan kuulla helluntaina kun ensi kerran pääset ripillä käymään," sanoi firkonwartija, ja puhe jäi sikseen.

Sitte tuli helluntai. Kirkonwartijan Piisa oli nyt kuudentoista vanha ja hänen piti muiden rippikoulu-lasten kanssa menemän ensi kerran Herran Ehtoolliselle. Sinä päivänä tahtoi firkonwartija soittaa oikein kauniisti ja kellot tahtoivat myöskin. Oli aamu aiwan kesän ensimmäisessä alussa, jolloin kaikki luonnon olennot näyttivät nuorilta ja terveiltä kuin kukoistawaiset lapset. Ja kellot soivat pyhemmällä ja hartaammalla äänellä kuin ennen; niin syvälistä ja puhdasta ääntä niistä ei oltu milloinkaan kuultu lähtewän, ja kaikki ihmiset, jotka maantietä pitkin tulivat firkkoon kantaen kengät kädessään ja wirsikirja käärittynä nenäliinaan, kiiruhtivat käyntiänsä ihmetellen ja sanoivat: „Herra Jumala, kuinka ne kellot tänään soivatkaan kauniisti!" Sisällä firkossa kaikui wirsiä ja walkeisiin waatteisiin puettu nuoriso astui pitkissä riveissä esiin alttarin eteen. Siellä oli hurstas ja jalo pappi; hän rukoili siunausta nuorisolle ja he saivat nauttia Wapahtajamme pyhän aterian hartaudella ja liikutuksesta itkusilmin. Kailista viimeisenä tuli firkonwartijan Piisa. Hän oli ainoa, joka ei kuullut wirsien laulua ja papin siunauksia; hän kuuli waan kellojen kumisemisen, mutta sepä olikin hänen mieles-

tään sekä wirsi että siunaus. Hän näki Jumalan sanan papin huulilla, ja ymmärsi sen warsin hywin; kiittipä hän Jumalaa enemmän kuin kaikki muut ja se päivä oli sen jälkeen hänen elämänsä kauniimpia päiviä.

Kaksi vuotta sen jälkeen oli Liisa morsiamena, ja hänen sulhasensa oli luffarin poika, joka usein soitteli pientä kelloa kirkonwartijan wieresjä, kun Liisa ompelutöinenjä istui kelloatornissa. „Nyt soitetaan aika wauhtia ja ilolla,“ huudahti kirkon wartija ja oli niin iloissaan, että hän warmaankin olisi hyppinyt toisella jalalla jollei hän olisi ollut niin wanha. „Waro waan,“ huusi hän naapurillensa, joka sinä päivänä soitti pientä kelloa, „waro waan, ettet laske farkatakkisi liepeitä kellon kielen ja laidan wäliin, sillä silloin se halkeaa ja silloin kuningatar Ulrika Eleonora wielä kääntyisi haudassaan. Hei, nytpä soitetaan!“ ja samalla hän koko woimallansa pani kellon liikkeelle, niin että isokello äkkiä nousi melkein ylöspäin ja antoi äänen, joka kaikui yli wuorien ja laaksojen. Piu, pau, nytkös iloinen soitto alkoi ja sitte tuli koko morsiusseura juhlasaatosja kirkkoon, soittaja etupäässä, ja kirkonwartijan Liisalla oli kuffaseppele ja kruunu päässänsä ja kuuli kellon soiton, mutta muuta hän ei kuullut häöpäiwänänensä, ja kuitenkin hän oli niin iloissaan — — —

Sitte kului vuosi. Silloin Liisa wei ensimmäisen lapsensa kirkolle ristittäwäksi ja taas kellot soivat hauskaasti ja iloisesti ja taas hän ei muuta kuullut kuin niiden soiton. Mutta hän näki sitä enemmän, hän näki pienen hymyilewän lapsensa. Ja kellot soivat kirffaana aamuna nuoren äidin ilolle.

Taas kului muutamia vuosia; silloin Liisan nähtiin wiewän esikoisensa aikaiseen hautaan. Hänen pikku lapsensa oli niin kalpeana, äänetönnä walkeisessa ruumisarkussa, jonka kannella oli wiheriäinen seppel. Ja nuori äiti itki. Mutta kellot soivat sumuisen syyspäivän myrskysä — — — niiden kaiku oli niin lempeä kuin lapsen rukous, mutta surullinen kuitenkin kuin pettynyt toivo ja kaunis, mutta kadonnut tulevaisuuden unelma.

Sitte kului taas monta vuotta, ja tuli se päivä, jolloin kirkonwartijan Liisa wei vanhimmian tyttärensä Herran pöydän luo. Ja taas kellot soivat niinkuin ennenkin ja taas oli kesä ensimmäisessä kukoistuksessaan ja kuunteli tunnettuja ääniä malmin sydämestä. Onnellinen äiti kuuli ne sielussa ja itki ilosta.

Wuosia wieri yhä eteenpäin ja wanhoja keräytyi hautaan, mutta nuoria ja terveitä tuli lakastuneiden sijaan. Ja yhä kuuluivat kellojen kumajamiset surussa ja ilossa. Kirkonwartijan Liisa saattoi ikuisen lepoon itsensä, kirkonwartijan, miehensä, jota hän suuresti suri ja kaipasi; hän kätki maan poween neljä lastansa ja melkein kaikki nuoruutensa aikuiset ystävät. Nuori sukupolwi kohosi kukoistamaan; hän wei tyttärensä morsiamena wihittäväksi, ja wei hymyilevän lapsenlapsensa pyhälle kasteelle. Ja joka kerran hän kuuli kellojen soiwan ja joka kerralla hän sydämensä pohjasta kiitti Jumalaa surusta ja ilosta.

Wiimein tuli joulukuu, jolloin kirkonwartijan Liisa oli wanha ja harmaatukkainen ja oli nuorison keskeissä ikäänkuin elävä rakas muisto muinaisilta ajoilta. Silloin hän muisteli nuoruuttansa, jolloin joulukuu oli niin

rafas ja pyysi lapsiansa viemään häntä kirkkoon aikaisin jouluaamuna. Ja niin he tekivätkin, vaikka sen tekivät vastahakoisesti hänen tähtensä, sillä talvi oli kylmä ja taivaan tähdet loistivat säihkyvän kirkkaina lumen peittämään maahan pimeänä jouluaamuna.

Kun silloin kulkuset kauniisti heliivät ja re'et kilwasssa kiitivät kirkolle maantietä myöten, ja hynttilät paistoivat kuin päivä kirkon wanhoista maalatuiista affunoista, silloin Liisa vielä kerran kuuli rakkaiden kellojensa soivan. Hänestä näytti kellojen soitto olevan kaikista kaunein ääni maailmassa ja hänen hengittämisestänsä talvisessa ilmassa syntyvän höyryn kanssa nousi hänen kiitollinen huokauksensa Jumalan luokse. Mutta kun hän tuli valoisaan kirkkoon, kääntyi hän hämmästyneenä ja iloisena lapsiensä puoleen, jotka häntä seurasiivat, ja sanoi heille: „minä kuulen wirren laulun!“ Ja he sanoivat keskenänsä: „mitä se merkitsee, että äiti kuulee wirren laulun, jota hän ei ole kuullut sitte kun kymmenen vuoden iällä ollessaan?“

Mutta kun jumalanpalvelus oli päättynyt, ja kellot taas alkoivat soida, niin he huomasivat, että vanhus ristissä käsin oli nukkunut pois elämästä ja muuttanut parempaan maailmaan. Silloin he taas sanoivat: „nyt me tiedämme, miksi äiti kuuli wirren laulun. Kun ikuinen aamu loistaa tämän maailman yöhön, silloin viimeisellä tunnilla selkenevät hyvien ja hurstkaiden aistit, niin että he voivat nähdä ja kuulla mitä eivät pitkään aikaan ole nähneet eivätkä kuulleet. Sillä he ovat jo puoleksi taivaan äänettömässä kirkkaudessa.“

Ja kellot soivat vielä kerran ja se oli heidän kuolonsoitonja sille, joka niin kauan oli heitä vakastanut eikä kuullut mitään maailmassa muuta kuin heidän äänensä. Ne soivat kaikista heleimmällä äänellänsä, se humisi niin hopean kirkaasti kuin siunaus ja rukous kylmässä talvi-ilmassa ja kaikki ihmiset, jotka seisoiivat ympärillä kirkkomäellä, laskiivat kätensä ristiin ja sanoivat: „kuules, nyt kellot soivat kirkonvar-tijan Viisalle! Hyvä Jumala kuinka onkaan kaunista, kun kellot soivat!“

S i k k u.

Rahdennentoista Kaarle kuninkaan aikana eli Pohjois-Suomessa köyhä paimenpoika nimeltä Sifku. Diekastaan hänen nimensä oli Sifstus, mutta eihän se suomalainen kieli taiwu kaikellaisia nimiä lausumaan oikein, waan muodostaa nimet omalla tavallaan, miten ne waan tulewat helpommiksi sanoa. Sifku oli niin köyhä, ettei hänellä ollut lakkia, paitaa eikä kenkiäkään, mutta siitä hän ei vähintäkään pitänyt lutua. Hän oli aina iloinen ja tyytyväinen ja kun hän Sipurinwuoren juurella paimensi lehmiä, niin hän lauseli aamusta iltaan, puhalsi tuohiseen torweensa ja kuunteli warjin hywillään, kun wuori raikui vastaan.

Sifkulla oli wanha linffuweitzi, se oli hänen tawansa, ja olipa hänellä towerikin nimeltä Kettu; se oli pitkänuonoinen ja pitkähäntäinen kellertävä koira, uskollinen ja wihaisenpuoleinen. Nämä kaksi olivat yksimieliset myötä- ja vastoinkäymisessä; Kettu ajoi lehmät kokoon, Kettu walwoi, kun Sifku rupefi päiwällä lewolle, ja Sifku jakoi Ketulle kowan leipänsä, joka oli kummankin yhteinen aamiainen ja päiwällinen. Leiwän lisäksi sai kumpikin warjin erinomaiesta liemi-ruokaa, nimittäin ihan kirkasta ja raitista lähdewettä, ja melkein joka päivä oikein makeata jälkiruokaa: mansikoita, muuramia, mesimarjoja, mustikoita, puoloja,

tuomen ja pihlajan marjoja, miten kesän aika waan sattui olemaan, mutta sellaisista herkuista ei Kettu pitänyt lukua. Sifku eleli mielestään kuin kuninkaan poika metsässä. Mutta kun tuli hywin sateinen ja kylmä ilma, niin hän iltapäivällä halusi kotiin puuropadan ääreen. Voi kuinka se sentään oli mieluisen se lämmin puuropata, ja siitä hän sai kaapia itselleen kaikki, mitä oli reunoilla, mutta Kettu sai nuolla kauhun ja warastaa kissamirrin maito-osan, joka rikonaisessa sawiastiasa oli wesi-aawin wieresssä lattialla. Harwoin se sentään päättyi ilman kahakkaa.

Anttilan talon isäntä oli saita, emäntä ahne, mutta mitäpä se Sifkuun kuului? Hänellä oli wapautensa ja hänen tuli waan wastata siitä, että talon wiijtoista lehmää säännöllisesti tulivat illalla kotiin hypsettäwiksi. Ja jonkun aikaa kaikki menestyi hywin; muuta huolta Sifku ei tiennyt koko maailmassa.

Eräänä päivänä hän kiipesi wuoren huipulle kun Kettu silläikaa wartijoitsi lehmiä laaksossa. Wuorelta oli lawea, launis näköala yli metsien, soiden ja yksinäisten lampien, mutta ihmisasuntoa ei näkynyt ollenkaan. Sifku ei ollut milloinkaan luullut maailmaa niin suureksi. Hänen sydäntänsä rupefi niin kummasti lämmittämään kun hän näki auringon kimaltelwan järwessä kuusien tummain oksien wälitse ja kun pilwet kulkiwat yli taiwaan kannen, niin toinen wälähdys toisensa jälkeen tuli näkhyiin, katosi jälleen warjoon ja wälähti uudelleen toisessa paikassa. Sifku lauleli ja törnytti wäliin tuohitorweensa; sen ääni kaikui niin lystikkäästi wuoristossa, siitä tuli laulu:

Sipurin vuori tutuu, tutuu,

Luliluu!

Ei maailmass' ole poikaa toista

Ken laiturille wie laajaa moista,

Tutuu, tutuu,

Luliluu!

Hänen laulaessaan seisattui aavistamatta pieni, koukkuselkäinen akka hänen wiereensä vuorella ja sanoi hänelle:

— Kaiken tuon, minä näet, saat omaksesi, jos rupeat minun pojakseni ja tottelet minua.

— Ohoh, — sanoi Sirkku ja katseli akka, jonka hän tunji: sehän oli noita-akka Allisten mökistä.

— Anna minulle valkoinen lehmäsi Kimmo, — sanoi akka, — ja kun tulet kotiin, niin sano, että susi sen repi.

Sirkku tuosta ällistyi ja wirkoi: — en maar, niin tyhmä en ole.

— No syytä sitte itseäsi! — sanoi akka ja samalla hän hyppäsi harakkaa mäkeä pitkin alas.

Kettu alkoi laakiossa haukkua, Sirkku juoksi alas ja näki yhden lehmistä wajonneen suohon niin sywälle, ettei enää näkynyt muuta kuin sarwet wiheriäisestä newasta. Sirkku koki sitä wetää ylös, mutta hänen woimansa ei kestäneet, waan kun hän oli itsensä reutunut wäsyksiin, täytyi hänen mennä kotiin neljatoista lehmää mukanaan. Kellokas lehmä Mansikki ammui, Kettu ulwoi. Sirkku kertoi miten onnettomuus oli tapahtunut, sai selkäänsä ja lähetettiin toisena päivänä paimeneen ilman ewästä.

Nyt hän ei laulanut mitään laulua, vaan istui suruisena ja nälissään vuoren juurelle. Silloin Allisten pitkäpartainen noita-ukko tuli ja sanoi hänelle: — anna minulle musta lehmäsi Mustikki, ja sano, että suji on sen repinyt, niin minä annan sulle kaiken sen maan, minkä voit nähdä Sipurin vuorelta!

— En, niin tyhmä en ole, — vastasi Sifku närkästyneenä.

— No syhtä sitte itseäsi! — sanoi ukko ja samalla hän laski kuperkeikkaa pitkin wuorta alas.

Kettu alkoi haukkua, Sifku juoksi katsomaan, ja näki mustikin kuolleenä mäen rinteessä. Se oli syönyt jotakin myrkyllistä ruohoa, eikä sitä enää voitu saada henkiin. Sifku itki, toi tuohisessa tuutissa vähän wettä lähteestä ja kaatoi sen Mustikin päähän, mutta se ei auttanut, hänen täytyi ajaa kotiin vaan kolmetoista lehmää ja kertoa mikä onnettomuus oli tullut. Nyt hänet pantiin kolmeksi päiväksi ilman ruoatta kellariin. Neljäntenä päivänä hän taas lähetettiin lehmiä paimentamaan ja sai ewästä pussein, mutta kun hän jo kotiveräjällä oli nälissään ja awasi pusjin, oli siinä vaan harmaja kiwi.

Sifku meni lehmien kanssa vuoren luo, söi marjoja metsässä ja istui surullisena kannon päähän keskelle karjaa, ettei enää mitään onnettomuutta tapahtuisi. Silloin hänen luoksensa tuli Allisten pieni, kauris noitatytty, jolla aina oli silmät kiersossa, tarjosi hänelle pehmeätä wehnäkakkua, taputti häntä laihalle poskelle ja sanoi: — anna minulle punanen lehmäsi Wanjikki, ja sano kotiin tullessasi, että karhu on sen

repinyt, niin saat wehnäkakun ja kaiken maan, jonka voit nähdä Sipurin vuorelta!

Sikku oli niin nälissään, että olisi nielaisnut vaikka sammalista tehdyn kakun. Hän katsoi kakkuun ja tuohon pieneen, kauniiseen noitatyttöön ja hänen täytyi purra omaa kieltänsä, ettei hän heti olisi antanut myöntävää vastausta. Mutta noitatyttö nauvoi ja se suututti Sikkua. — En, — sanoi hän, — niin tyhmä en ole.

— No syhtä sitte itseäsi! — sanoi tyttö ja samalla hän lentää leikatti aivan kuin harakka metsään.

Sikku pelkäsi jotakin uutta onnettomuutta ja juoksi Mansikin luo, joka oli aivan hänen lähellänsä, mutta Mansikki oli jo suorana heinikossa, kyyhkäärme oli kiinnin turvassa ja vähän ajan kuluttua oli Mansikki kuollut. Mitäpä siitä oli apua, että Sikku tappoi käärmeen. Hänen täytyi mennä kotiin kahdentoista lehmän kanssa ja kertoa tapahtunut onnettomuus.

— Sano nyt, minkä rangaistuksen ansaitset! — sanoi isäntä vihoisiansa. Tahdotko, että sinun korvennan saunan uunissa wai pitääkö minun wiskata sinut sywään koiwoon?

— En minä sille mitään woi, — sanoi Sikku itkien. — He owat kolmasti minulle luvanneet kaiken maan, jonka woisin nähdä Sipurin vuorelta, jos tahdoisin warastaa ja walhetella, mutta sitä hän en woi tehdä.

— Wai niin, sanoi isäntä. — Sehän on kaikki minun maatani, joka Sipurin vuorelle näkyy ja minä lupaan sen sinulle, jos sinä ennen ensi tähtikuuta tuot yhdeksän kaunista lehmää niiden kolmen, Rimon, Mus-

tikin ja Mansikin sijaan, jotka nyt ovat kuolleina wuoren luona. Mutta mitä minun sulle pitää tekemän? Joku rangaistus sinun tulee saada.

— Sido hänet käsistä ja jaloista Sipurin korkeimmalle wuoren huipulle ja anna hänen saada hylkijensä ravintoa katselemalla maata! — sanoi emäntä, joka ei woinut Sifulle antaa anteeksi sitä, että hänen kauniit lehmänsä oliwat joutuneet hukkaan.

Tämä ehdotus miellytti isäntää. Sifku sidottiin käsistä ja jaloista ja jätettiin Sipurin wuoren huipulle, ja kaikille annettiin kielto, ettei saanut antaa hänelle ruokaa eikä juomaa. Jäljellä olewat kaksitoista lehmää ajoi toinen paimenpoika laitumelle toisaanne päin kauas Sipurin wuoren seuduilta.

Sifku oli sidottuna ja puolikuolleena nälästä wuorella. Metsä tuoksui, järwet kiilsiwät auringon paisteessa kuusien oksain välissä, tuli ilta, tuli yö, yökaste lankefi maahan, laulurastas lauleli, tähdet tuikkivat taiwaalla, kuu katjeli alas köyhää poikarauffaa, eikä kukaan maailmassa näyttänyt enää pitävän hänestä lufua.

Mutta ylhäällä metsän, järwien, kasteen, vastaan, kuun ja tähtien yläpuolella oli kuitenkin Yksi, joka näkee kaikki hyljättyt maailmassa, ja hän näki myöskin köyhän Sifkuraukan. Jumala lähetti hänelle uskollisen ystävän, ja kufapa se olisi ollut jollei Kettu? Kettu sai puuroa kotona talossa, Kettu taiji tapansa mukaan warastaa maitoa kiffamirrin rikkinäisestä astiasta wesiisaawin wierestä, mutta Kettu juoksi mieluummin nälkäisenä wuorelle rupefi Sifkun sidottuille jaloille ja nuoleskeli hänen sidottuja käsiänsä. Sifku

tunji itsensä tästä niin iloiseksi ja onnelliseksi ja sitte molemmat nukkuiwat kuun walossa.

Rahdennentoista Kaarle kuninkaan aikana oli suuri sota etelä-osassa maata. Pohjainen osa maasta ei paljoa tiennyt sodasta, waan oli rauhassa suurien metsien takana, kun äkkiä meren rannikoille ilmestyi wihollinen sotalaiwasto, josta nousi maalle sotajoukkoja, ja nämä rupešiwat häwittämään ja ryöstämään maata kaikkialla, mihin waan tuliwat. Sellainen julma wihollisjoukko tuli nyt tällekin seudulle, häwitti ja poltti Anttilan talon, wei pois kaiten karjan ja otti isännän itsensä wangiksi. Kun tämä oli tapahtunut, hajautui wihollisparwi ryöstämään muissakin kylissä ja monta kasakkaa jätettiin wangiksi otettuja wartiomaan sekä paimentamaan ryöstettyä karjaa, kunnes tuliji sopiwa tilaisuus wiedä se laiwoihin.

Mikäisin aamulla Sirkku heräsi kun Kettu puri tunteimatonta miestä sääreen. Rakki williä partaista miestä oli kiiwennyt ylös wuoren huipulle, sieltä katsellakseen mihinkä heidän piti nyt lähtemän. He löysiwät pojan sidottuna, sääliwät häntä, waikka oliwatkinkin wihollisia, aukaisiwat hänen siteensä, antoiwat hänelle leipää laukustansa ja weiwät hänen mukansa. Wuoren juurelle he oliwat sitoneet hewosensa puihin, toinen nosti pojan hewosensa selkään mukaansa ja ajoi pois Ketun. Ja sitte lähdettiin matkaan täyttä wauhtia kunnes ratsastajat lähestyiwät suuren järwen ranta.

Tänne oli wihollinen kerännyt paljon saalista ja monta wankia. Mutta kun kasakoilla oli suuri halu saada jatkaa ryöstämistä, niin he jättiwät ainoastaan

kuusi miestä saalista ja wankeja wartioimaan sillä wälin kun toiset ratsastivat eteenpäin. Tuli yö, ja nuo kuusi kasakkaa alkoivat peljätä, että maan asukkaat hyökkäisivät heitä vastaan pimeän aikana. Sen tähden he istuivat wenheesen, ottivat Sirkun mukaan ja söivät järven saareen wietttämään yötä siellä turwallisemmin; mutta karja jätettiin rannalle syömään ja wangit sidottiin lujasti kiinni puihin samoin kuin kasakkain kuusi hewoistakin.

Sirkku makasi kasakkain keskellä autiolla saarella. Yö oli pimeä, suuret laineet pauhasivat saaren kiwikorantaa vastaan ja tuuli puhalsi mantereelle päin. Sirkku oli walweilla ja kuuli wäsyneiden kasakkain pitkän, tasaisen hengityksen, kun he nukkuiwat hänen siwulansa. Heitä oli maalla wiisi, mutta kuudes oli wenheessä wahtina.

Sirkku nousi hiljaa istualle ja kuunteli. Yksi kasakoista puheli unisjaan ja hosui ympärilleen käsilään. Sirkku rupeji pitkäksen, mutta ei woinut nukkua. Wähän ajan kuluttua hän taas nousi istualle ja kun kaikki oli hiljaa, niin hän hiipi makaawien kasakkain wälitse alas wenheesen rannalla. Täällä makasi wartijakin wenheessä niin sikeästi, ettei hän huomannut, että Sirkku hiljaa syysäi wenheen järwelle, istui hajareijin peräkeulalle ja antoi tuulen wiedä wenheen mannermaan rannalle.

Kasakka makasi yhä waan. Hän oli ratsastanut monta peninkulmaa, eikä siis ollut kumma, että hän makasi kuin pölkky!

Kun Sirkku tunsi, että wene otti kiinni maahan, kii-

pesi hän hiljaa wenheestä, otti taskustansa linffuweitensä ja leikkasi wankien siteet. Kasakka makasi.

Wangit tuskin uskoivat pelastustansa. He seuraivat Sikkua ja jitoivat wihollisensa weheessä samalla köydellä, joka äskettäin oli sitonut heidät itsensä. Silloin kasakka heräsi, mutta liian myöhään; hän oli nyt itse wankien sa wankina.

— Ryökää hänet kuolijaksi! Soutakaamme saareen ja ryökääme heidät kaikki kuolijaksi kun he maakaawat! — huusi yksi äsken wapaaksi päässeistä.

— Ei, — sanoi Sikkua, joka tunsi isäntänsä äänen, — wiekääme ennen heidän saaliinsa ja pelastakaamme itsemme turwallisuuteen!

— He owat polttaneet minun taloni ja ryöstäneet kaiken omaisuuteni! — huokasi isäntä.

— He owat irroittaneet minun siteeni ja antaneet minulle ruokaa! — sanoi Sikkua, joka oli äkkiä paissunut koko mieheksi.

Useimmat tuumailivat samoin kuin Sikkua. Muutamat ratsastivat tiehensä kasakkain hewoissilla, toiset ajoivat karjan piiloon metsiin, jokin otti mukaansa wihollisen saaliista sen, minkä jaksoi wiedä, ja Sikkua otti osansa.

Muutamia päiviä sen jälkeen oli wihollinen taas mennyt laivoihinsa. Ihmiset palasivat takaisin metsistä ja wuorenotkoista, joihin he hädän aikana oliwat paenneet. Monet keräytyiwät poltetuista taloistansa kirkolle ja keskustelivat, mitä heidän tuli tehdä. Ja mitä he tekisiwät noille kuudelle wangitulle kasakalle, sillä saarensakin olleet kasakat otettiin wangiiksi?

— Yhökää heidät kuolijaiiksi! — huusivat taas muutamat.

— Ei, antakaa heidät Sirkulle! — sanoivat toiset.
— Sirkku ne wangiksi otti.

Sirkku sai nuo kuusi wankia omiksensa, otti heiltä lupauksen, etteivät he enää ottaisi osaa sotaan maattamme vastaan ja antoi heidän sitte wapaasti kulkea matkaansa toweriensä luo.

Anttilan isäntä ja emäntä olivat muuttaneet asumaan riiehen, jota wihollinen kiireissään ei ennättänyt polttaa. — Woi, — sanoivat he, — jospa meillä nyt olisi kelpo lehmämme!

Samalla he näkivät pienen paljaspäisen, paljaspalkaisen paidattoman pojan, joka kellertävän koiran avulla ajoi yhdeksän kaunista lehmää mäenrinteestä alas riihelle päin.

— Sirkös tuolla ole Sirkku ja Kettu? — huudahti isäntä.

— Sirkös nuo ole meidän lehmiämme? — parkasi emäntä.

Oliwatpa niinkin Sirkku ja Kettu, ja Anttilan talon omat lehmät, jotka wihollinen oli ryöstänyt. Kolme olivat kasaat jo ennättäneet teurastaa, yhdeksän oli jäljellä, ja ne oli Sirkku pyytännyt osaksensa saaliista.

— Tässä minä tuon teille yhdeksän lehmää! — huusi Sirkku ja olisi iloissaan mielessänsä heilutellut lakkiansa, mutta eihän hänellä ollut lakkia.

— Herttainen poika, sinäkö sieltä tulet? — huusivat isäntä ja emäntä hywillänsä, syleilivät Sirkkua ja hywäilivät lehmiä. Kettu oli jo sujahtanut riiehen katsomaan olisiko sielläkin wesiisaawin wieresjä Kissa-

mirrin maitoastia lattialla. KISSAMIRRI suhisi ja sil-
loin taas syntyä kahakka talosja.

— Onko sinulla nälkä? — kysyi emäntä SIFULTA.
Emännällä näet oli paha omatunto.

— Ei, kiitoksia tarjoomastanne, — vastasi SIFKU.
— Eipä vielä ole täysikuukaan.

Isäntä oli hämillänsä ja kaapi pitkän korvansa
taustaa. Hän oli ruvennut ajattelemaan SIFUSTA
aiwan toisella tavoin ja muisti ajattelemattoman lu-
pauksensa. — Kuuleppas, SIFKU, — sanoi hän, —
olkaamme hyvät ystävät! Mitäpä sinä niin paljolla
maalla tekisit, kun olet niin pieni? Palwele minua
uskollisesti seitsemän vuotta, niin minä pidän sanani,
ja sinä saat kaiken maan, joka nähty Sipurin wuo-
relle.

— Olkoon menneeksi, — sanoi SIFKU.

SIFKU palweli uskollisesti seitsemän vuotta Antti-
lan talosja, kasvoi pitkäksi ja wälewäksi, sai lakin,
paidan ja saappaat, otti waimoksensa talon tyttären,
kelpo Areetan ja sai hänen kanssansa sekä kaiken sen
maan, joka Sipurin wuorelle nähty, että myöskin koko
Anttilan uudestaan rakennetun talon. Kettu ja Mirri
ovat kumpikin haudatut wuoren juurelle; mutta Allis-
ten noidista ei muuta tiedetä, kuin että siellä nyt on
wariksen pesä ja ihmiset sanowat, ettei wariksiin ole
luottamista.

Kuhtunut lehti.

(Syksyinen jutelmä.)

Nyt on syksy, ja musta pimeä katselee sisään afaunasta. Myrsky winkuu, sade roiskuu porttia vastaan, meri pauhaa suurilla aalloilla. Oi kuinka pimeä, sykkä pauhaawa meri syöksee kallioita vastaan, kuinka se ärjyy saadaksensa saalista, kuinka se syksyhönä on ikäänkuin elävä kuolema! Se on kuitenkin sama meri, joka sydänkesän aikana oli niin hymyilevän iloisen näköinen kuffiwien rantojen ympärillä, kun walkoset purjeet lentelivät kuin kalalokit sen yli ja lapset laiturin tykönä laskiwat liikkeelle kaarnawenheensä. Nyt se on musta ja uhkailewa, ei kukaan voi nähdä sen kaukaisia aaltoja, pimeä on kuin esirippu tunte mattoman etäisyyden edessä.

Ja tuo kaunis tuuhea metsä, kuinka wiheriäinen ja tuoksuawa se olikaan kesällä, kun aurinko paistoi ja linnut lauleliwat ja pienet tytöt istuivat metsäkössä etsien ruohokosta nelilehtisiä apilaita! Nyt se on autio ja tyhjä, häwitetty ja ilman asukkaita, sen tuuheat koiwut owat kadottaneet leh tensä, sen suhise wat haawat ei wät enää suhise; syksytuuli taistelee waan yöllä kuusien oksia vastaan. Berhoset nukkawat, kuffafet owat kuolleet, suji yksin käy hiljaa hiipien sammaltu neiden mättäiden yli.

Minäpä tiedän kertoelman kiihtyneestä lehdestä. Se on aivan tavallinen kertomus, ehkäpä olet sen kuullut ennenkin, eikä se olekaan pitkä, mutta nyt on se vuodenaika, jolloin se parhaiten ymmärretään.

Oli haapa, joka kasvoi josjakin Suomenmaan metsissä; se oli nuori, luja ja täynnä elonvoimaa. Tuli toukokuu, jolloin sen lehdet puhkesivat, — terweinä, kauniina, waaleanwehreinä, jommoijina ne olisivat koristaneet jok'ainoan seppelleen, mutta koristivat vielä somemmin tuon korkeawartaloisen haawan. Rewätuuli tuli illalla haawan luo ja lauleli sille laulua: „tuhannen, tuhannen lehteä on nuorella haawallani, joka lehti on kudottu auringonpaisteesta ja kasteesta, joka lehti on kieli, ja tuhannella, tuhannella wapijewalla kielessä haapani kiittää Jumalan ääretöntä hywyhttä.“

— Sepäs oli kohtelias laulu, — wiserteli peippo, joka äsken oli rakentanut pesänsä haapaan; — ope-
tapa minullekin se laulu, tuuli! — Ja sitte alkoi peippofin tawailta samaa laulua, kunnes hän oppi sen kokonaan: „tuhannen, tuhannen lehteä on nuorella haawallani, joka lehti on kudottu auringonpaisteesta ja kasteesta, joka lehti on kieli ja tuhannella, tuhannella kielessä haapani kiittää Jumalan ääretöntä hywyhttä.“

— Mitä merkitsee Jumalaa kiittäminen? — arweli wähäinen hento äsken puhjennut lehti haawassa. Haawanlehti piti tuosta laulusta, mutta ei oikein ymmärtänyt sen merkitystä. Enhän minä ole milloinkaan nähnyt Jumalaa, arweli lehti, kuinka minä siis kiittäisin sitä, jota en ole koskaan nähnyt?

Seuraavana päivänä tuli tuuli jälleen, haapa

alkoi suhista ja nuori lehti suhisi myöskin mietteensä. — Mitä lehti sanoo? — wiserji peippo. — Etkö sinä ole Jumalan luoma sinäkin? Ja sanot kumminkin, ettet ole luojaasi nähnyt?

— Se on kyllä mahdollista, — wirkoi nuori lehti suruisena ja wawisten; — mutta se on niin oppinutta, etten minä voi sitä käsittää.

— No elä siis vähän kauemmin, kunnes sen ymmärrät, — tuumasi peippo.

Kesä tuli, kaikki lehdet kaswoivat suuriksi ja wiheriäisiksi taiwaan auringon paisteessa ja kaikki tuhannet lehdet kiittiwät Jumalaa; mutta jama nuori haawanlehti latwassa ajatteli vieläkin itseksensä: — en ymmärrä mitä he tarkoittawat, warmaankaan en liene vielä kylliksi wanha ymmärtämään kaikkea; — ja lehti suri wiattomuudessaan vähää ymmärryistään.

Kesä oli pitkä, kaunis ja lämmin; sillä oli oma aikansa ja sitte tuli syysy. Ensimmäisen hallahön jälkeen lehdet alkoivat kellastua, mutta vieläkin lauleli tuuli laulunsa puiden latwoissa: tuhannen, tuhannen lehteä on nuorella haawallani, joka lehti on kudottu päiwänpaisteesta ja kasteesta, joka lehti on kieli ja tuhannella, tuhannella kielessä kiittää haapani Jumalan ääretöntä hywyyttä."

Yöt tulivat pitkiksi ja pimeiksi, puolukat kypsyiwät, muuttolinnut lähtiwät pois, lehdet alkoivat warista maahan, yksi ferrallaan. Kaikki lehdet kiittiwät wiimeiseen saakka luojaansa, aiwan kuin he olisimat ymmärtäneet, että he waan oliwat sitä warten olemassakin maailmassa. Haawanlehti latwassa tahtoi

myöskin sitä ymmärtää, mutta ei sitä woinut, waikka jo olikin feltanen.

Eräänä syksyisenä yönä tuli pohjoistuuli pauhaavilla siivillä ja lasasi mukanaan ne harvat feltaiset lehdet, jotka vielä olivat jäljellä. Niiden harvojen joukossa oli myöskin haawanlehti, jonka tuuli vei mukanaan kauas metsään. Siellä oli tuhansia kuolleita lehtiä kasassa, ja jänis juoksi niiden ylitse, koirat juoksivat niiden ylitse, metsästäjä juoksi niiden ylitse pyssy olallaan. Oli kirkas kylmä päivä, lehdet kahisivat metsästäjän jalkojen alla, ja ilmassa tuntui niin kummallinen syksyn tunne, ikäänkuin pellawan haju kun se nostetaan vedestä ja ripustetaan kimppuihin kuivamaan aidan harjalle. Haawan lehti oli tuolla kuolleiden lehtien joukossa, mutta se eli yksinään, ja sen ruoti oli vielä wiheriä; se suri itseksensä, ettei se woinut kuolla ennenkun se oli täyttänyt tarkoituksensa täällä maailmassa.

Kauniin päivän jälkeen tuli taas myrskynen yö, sadetta putosi tulwaten ja lehdet hajoitettiin sinne tänne metsässä. Haawanlehti temmattiin kauas pois meren rantaan saakka, tuulen pyörre vei sen mustille laineille, jotka sen kuljettivat luodolle meressä. Sinne se jäi erään laiwasta murtuneen puukappaleen wiereen; lumi peitti sen korkeana hankena, eikä haawanlehti, kuitenkään woinut kuolla, sillä se ei vielä ollut täyttänyt määräystänsä tässä maailmassa.

Tuli talwi, oli pakkaneen eikä luodolla kaswanut mitään metsää. Mutta luodolla asui kalastaja lapsinensa köyhässä majassaan. He tarwitsivat puita lämmitystä warten lauantai-iltana; lapset lähetettiin

etsimään puunkappaleita ja oksia, jotka meri oli tuonut syksyllä rannikolle. Kun lapset etsivät lumesa, löysivät he laiwasta särkyneen puunkappaleen ja kuljettivat sen ilolla majaan huutaen: — isä, isä, tulkaa katsomaan miten hyvän puunkappaleen me löysimme rannalta!

Kalastaja katseli puunkappaletta ja huomasi sen olevan tammea. — Se on hyvää ja lujaa puuta, — sanoi hän; — se on ollut ison laiwan etukeulana ja saammepa siitä hyvän lämmityksen. Mitä, pane nyt puuropata tulelle, niin saamme jotakin lämmintä!

Kun nyt kalastaja kaapi pois lumen puunkappaleesta pannassensa sen tuleen, putosi siitä erilleen iso keltainen lehti. Pieni tyttö otti sen lattialta ja katseli sitä kummastellen, sillä hän ei ollut koskaan ennen nähnyt metsää tai lehtiä, eikä paljoa tarwita ennenkun lapset jo ihmettelivät. Tyttö meni äitinsä luo, näytti minä harwinaisen löyhön hän oli löytänyt ja kysyi mikä se mahtoi olla.

— Etkö tiedä, että se on haawanlehti? — vastasi äiti. — Annas kun katson: se on suuri ja kauris lehti, ja on vielä ruodin puolelta wehreä, waikka se on niin kauan ollut lumesa. Nyt kuiwaamme sen warowasti ja panemme sen merkiksi raamattuun, siihen se sowluu hywin, koska se on niin ohut. — Ja eukko pani haawanlehden merkiksi suureen raamattuun, että hän joka päivä tietäisi, mihin hän viime kerralla lopetti lukunsa, sillä hän oli hurskas eukko ja luki joka päivä Jumalan sanaa.

Sen jälkeisenä päivänä oli suununtai, eukko awasi pyhän kirjan, joka oli kalastajamökin paras aarre,

ja alkoi lukea ääneensä kuningas Daavidin 103:ttä psalmia, joka on ihanimpia ylistyslauluja, joita koskaan on Jumalan kunniaksi laulettu. Silloin hän luki:

„Ihminen on eläisjensä niinkuin ruoho; hän kukoistaa niinkuin kukkainen kedolla. Kun tuuli käy sen päällitse, niin ei hän kestä enää, eikä sen sijaa kukaan tunne. Mutta Herran armo kestää iankaikkisesta iankaikkiseen niiden yli, jotka Häntä pelkäävät ja Hänen vanhurskautensa lasten lapsiin, niille, jotka Hänen liittonsa pitävät ja muistavat Hänen käskyjänsä tehdäkseenä niitä. Kiittäkää Herraa kaikki Hänen työnsä, kaikissa Hänen waltansa paikoissa; minun sieluni kiittää Herraa.“

Kalastaja ja hänen lapsensa kuuntelivat hiljaisina hartauudessa näitä ihania sanoja. Talvinen myrsky kulki ankaralla pauhulla yli meren, yö, pimeys ja kylmä lewisä yli aution kallion, mutta köyhässä majassa oli rauha, ilo, lämpö ja valo Jumalan, Korkeimman kiitoksessa ja palvelemisessa.

Kun eukko oli lopettanut lukemisen, laski hän kirjjan kiinni, ja sen lehtien wäliin hän pani haawanlehden merkiksi. — Katsokaas, sanoi hän ihmetellen, — lehti on tullut kullankeltaiseksi!

— Se tulee siitä, että se on kuuwanut lämpimässä, — arweli kalastaja ja katseli haawanlehteä. Se oli ikäänkuin muuttunut, se loisti kuin heleä kulta ja näytti wälkkyvän ilosta.

Mutta se ei ollut lämpimän takia, waan siitä syystä, että haawan lehti nyt oli käsittänyt mitä se ei koskaan ennen ollut ymmärtänyt, nimittäin mitä Jumalaa ylistäminen on. Sitä wartenpa, jekin oli maa-

ilmasa olemassa. Se oli nähnyt niin paljon, kevään ja kesän, syksyn ja talven, se oli nähnyt kirkkaimman auringon ja pimeimmän yön, suloisimman kukoistuksen, katterimman hädän, eikä kuitenkään ollut ymmärtänyt kaikissa nähdä Jumalan pyhää tahtoa. Sentähden oli haavanlehti aina ollut suruisjaan, lewotonna, wawisten kukoistuksensaakin kauniimpina kewätpäivinä; mutta nyt se ymmärsi kaikki; nyt se ei surrut enää, nyt se oli onnellinen, nyt se taiti mielellään kuolla. Sentähden se loisti kuin kirkas kulta; — kuinkapa se toisin olisi woinutkaan tehdä?

Wieläkin on lehti raamatun lehtien välissä, että myöskin vähäinen, kuihtunut ja kauan sitte unhotettu woisi kiittää Jumalaa. Ja kun toukokuun tuuli ensiferan taas laulaa haawan latwasja: „tuhannen, tuhannen lehteä on nuorella haawallani, jokainen lehti on kudottu auringonpaisteesta ja kasteesta, joka lehti on kieli ja tuhannella, tuhannella kielessä kiittää haapani Jumalan ääretöntä hywyhttä,“ — silloin noista tuhannesta, tuhannesta wapijewasta lehdestä ei ole ainoatakaan, joka ei ymmärrä mitä luojaansa kiittäminen on; he tietävät sen kaikki ja tällainen on taru kuihtuneesta haawan lehdestä.

Tulitikku.

Tulitiffu oli ensimmäisen kerran uudessa laatifos-
saan tehtaan pöydällä ja muisteli mitä kaikkea hänen
lyhyellä ijällänsä oli tapahtunut. Hänellä oli vielä
himmeä muisto siitä, että iso haapa oli kaswanut
wirran rannalla, että se oli hakattu poikki, sahattu ja
wiimein höylätty moneksi tuhanneksi pieneksi puikoksi,
joista tulitiffu itse oli yksi. Sen jälkeen oli tiffu
järjestetty läjiin ja riiveihin towerinsa joukkoon, pis-
tettiin ilkeisiin sulatuspannuihin, pantiin kuivamaan,
järjestettiin uudelleen ja wiimeiseksi asetettiin se laa-
tiffoon. Eipä tässä juuri ollut sen kummempia koh-
taloita, tai juuria urhotöitä. Mutta tulitiffu oli saa-
nut palawan innon toimittaa jotakin maailmassa. Hä-
nen ruumiinsa oli tehty pelkäävästä haapapuusta, joka
aina wapisee pelosta, että hiljainen iltatuuli pai-
suisi myrskyksi, joka hänet tempaisi pois juurinsa.
Mutta sen sijaan oli tiffun pää kastettu semmoisiin ai-
neisiin, joista saapi sen kunnianhimon, että tahtoo loisi-
taa maailman nähden ja sen wuoksi oli tiffulla ikään-
kuin alituinen wastakkaisuus pään ja ruumiin välillä.
Kun tuo tulinen pää hiljaisuudessa rätisten huuji: —
nyöксе nyt esiin, ja toimita jotakin! — niin oli wa-
rowaisella puu-ruumiilla aina jotakin wastawäitöstä

käpällä ja kuiskafi: ei, malta, odota vielä vähän, kysy ensin joko aika on tullut!

Kun nyt tiffu oli toweriensä seurassa laatikossa, rupeji sen päätä polttamaan ja sille tuli kummallinen halu syttyä tuleen. Mutta haapapuu pani vastaan ja tiffu kysyi laatikon kyljeltä: — jokoahan nyt on aika? Laatikon kylki sanoi siihen: — minä huomaan, että sinä olet aiwan ensifertalainen, joka olet heti valmis matkalle suin päin. Malta nyt waan mielefi äläkä tee mitään tyhmyyhiä, et sinä kuitenkaan saa mitään toimeen ilman minua, sillä sinä olet waaraton tulitiffu. Luuletko, että minä antaisin polttaa koko tehtaan, joka on meidän syntymäseutumme, ja tuon nuoren tytön, joka on kaswattajamme?

Tulitiffu malttoi mielenjä ja wiettiin laatikkoineen ja miljoonien towerein seurassa isoon makasiiniin. Kun hän oli siellä, tuli taas paha kunnianhimo tuohon palawaan päähän, muta arka haapapuu hillitji sen taas. — Joko nyt on aika? — kysyi tiffu. Laatikon kylki wastasi: — en minä näe mitään, täällä on niin pimeä; mutta malta mielefi! Luuletko, että sallisin sinun polttaa koko makasiinin ja wäkiriikkaan kaupungin?

Tulitiffu wiettiin laiwaan, lähetettäväksi toiselle seudulle. Oli pimeä yö, myrsky winkui laiwan köyhissä ja mastoissa; laiwa taisteli suuria aaltoja vastaan kaukana aukealla merellä. — Joko nyt on aika? — kysyi tiffu taas, sillä sen mielestä oli warsin miellyttävää walaista pimeätä myrskyistä merta. Laatikon kylki wastasi: — malta kunnes kuulustelen, onko myrsky saanut käskyä häwittää laiwaa.

Myrsky ei sanonut saaneensa sellaista käskyä. — Malta wieläkin, kuisiasi laatikon kylki. Vaino saapui onnellisesti menopaiikkaansa, tulitiffu wiettiin maalle, pantiin tawarapuotiin myytäväksi ja myytiin laatikkoineen päiwineen. Köyhä tyttö osti sen, wai sen mukanaan äitinsä majaan ja istui lieden reunalle pellawia harjaamaan. Kun tiffu näki kanniit pehmeät pellawan formauffet, tunsi se taas itjesjään pahan himon yltiwän ja kysyi: — onko nyt jo aika? Odoti, wastasi laatikon kylki, jähkä kysyn tulelta liedesjä, onko se saanut käskyä polttaa tupaa. Tuli sanoi ettei hän woinut mitään tehdä, sillä häntä oli käsketty pyhymään jiiwosti ja panemaan pata kiehuamaan. Malta mieleäsi, sanoi laatikon kylki tifulle.

Toisena päiwänä tyttö meni heinäntekomiesten kanssa heinäniitylle. Jöllä hän äitinsä kanssa lepäsi heinäladossa kiiwilla tuoksuawilla heinillä. Kun hänen huomisaamulla aikaisin piti sytyttämän tuli heinämiehille, niin hän säilytti tulitiffulaatikon ewäsnyttisjään. Tulitiffu tunsi heinän tuoksun ja sanoi laatikolle: — anna minun nyt raawaista kylkeäsi wastaan; oliji. niin hauska sytyttää tuo heinä tuleen, — Laatikko sanoi: — malta kunnos kysyn ensin sateelta, joka oli alkanut rawista ladon olkikattoa vastaan. Sade sanoi: — ole alallasi, jos henkeäsi rakastat, sillä minä olen saanut käskyn suojella latoa. — Malta wielä, sanoi laatikko tifulle.

Toisena päiwänä tytön weli, joka oli merimies, tuli ja sanoi: — hyvästi nyt, äiti, minun täytyy nyt matkustaa Poriin, lähteäkseni sieltä pitkälle matkalle, ensin Waasaan ja sitte Amerikkaan. Onko teillä

tulitiffua minulle lainata? — Tyttö antoi hänelle tiffulaatikon, merimies lähti pois ja tuli yhteen paikkaan, missä rautatietä awattiin vuoren halki. Siellä hän sai hösjän vuorensärkijäin tykönä ja hänen päänsä aluksena oli ruudilla täytetty astia. — Nytkö? Kyhytiffu ja taifi tuskin hillitä itseään syöksesmästä päättänsä laatikon kylkeä vastaan. Mutta laatikko torui häntä ja sano: — häpeä, tuittupäinen; — etkös näe, että toisella puolen ruutiastiaa on makaamassa pieni lapsi?

Merimies meni seuraavana aamuna etemmäksi, tuli Borin kaupunkiin ja meni siellä „Österbotten“ nimiseen laiwaan, jonka piti lähtemän Waasaan. Sen jälkeisenä päivänä höyrylaiwa lähti merelle. Oli päiväsydän, firkas päiväpaiste, raitis tuuli; laiwa oli täynnä wäkeä ja lastattu tawaroilla. Silloin laatikko sano: tulitiffulle: — oletko hengissä? — Tiffu wastasi: minä odotan aikaani, en ole milloinkaan ollut niin walmiina toimeen kuin nyt. — Sittepä minä sinulle ilmoitan salaisuuden, — kuiskasi laatikko. — Minä kuulin laineiden kyhyvän tuulelta, oliko se saanut mitään käskyä, mutta tuuli ei sanonut saaneensa. Sitte kuulin tuulen syöksesmän alas muniin höyrykattilan alle ja kyhyvän palawilta hiililtä oliwatko he saaneet mitään käskyä, mutta ei hiiletkään sanoneet saaneensa. Ja taas kuulin hiilien kyhyvän rautalewyiltä laiwan kyljissä, oliwatko he saaneet jotakin käskyä ja rautalewy antoiwat kieltävän wastauksen niinkuin kaikki muutkin. Silloin hiilet jutteliwat keskenänsä: — ei yksikään neljästä alkuaineesta ole saanut mitään käskyä, ja kuitenkkin sen tähtyy tapahtua. Kuka sen tekee?

— Minä, — janoi tulitikki.

— Se on mahdotonta, — vastasi laatikko, — sillä sinä olet waan alkuaineiden pikkunen juoksupoika.

Tulitikki oli arwellyt kysyä laatikolta, eikö Daa-wettifin ollut tappanut Goliatia, mutta hän oli waiti, hän oli oppinut odottamaan.

Nuori merimies seisoi keskikannella huoletonna nojaten muutamia paperipakkoja vasten. Hän oli kewytnielinen ja huoleton, kuten moni muu hänen ijällänsä. Hänen aikansa käwi pittäksi, hän otti esiin papyrossin ja sitte tulitikkulaatikon.

— Nyt, taikka ei milloinkaan! — janoi tikku laatikolle.

— Eihän toki, — janoi laatikko, — ei vielä, ei vielä! Oi, tämä kaunis laiwa, tämä kallis tawara ja monet shyttömät ihmiset, mitä pahaa he sinulle owat tehneet, kun tahtoisit heidät asettaa tulen ja meren wäliin? Ei vielä, ei vielä!

Mutta tikku ei enää kuullut mitään; samassa silmänräpäyksessä se syttyi palamaan. Kirkas liekki leimahti ilmi, mutta sitä ei kukaan huomannut vielä kirkaamman auringon paisteen takia. Merimies syttyi papyrossinsa ja wiskasi sitte palawan tikun luotansa huolimattomasti. Nyt olivat kaikki alkuaineet saaneet sen salaisen käskyn, jota he kauan olivat odottaneet. Tuuli wei tikun auringonpaisteessa kuiwanutta paperipakkaa vastaan, tikku tarttui sen kylkeen kiinni ja paperipakka syttyi palamaan. Sen sijaan, että wesi olisi sammuttanut tulen, ei se tehnyt tehtävänsä pumppuisja; rauta, joka ei woinut palaa, rupeşi sen pahemmin hehkumaan ja tuuli kiihdytti yhä ankarammin

rainoawaa paloa. Wähän ajan kuluttua oli kunnis laiwa hukassa ja sen onnettomista matkustajista olivat muutamats kuolleet tuleen, toijet mereen ja muutamats pelastuivat.

Aiwan lähellä palawaa laiwaa laineiden harjalla, jotta sawun ja hiilien tafia näyttiwät aiwan mustilta, kiikkui palaneen tulitikkun wiimeinen pää ja sen wieresssä wähäinen jäännös siitä, mikä ennen oli ollut tulitikkulaatikko. — Woi sinua onneton tulitikki, mitä nyt olet tehnyt? Parempi olisi ollut, ettei sinua ikäpäiwinä olisi leifattu haapapuun sydämmestä.

Pieni palanut tulitikkun pätkä nosti wedestä nostista kärkensä, ja wastasi:

— Enkö sitä jo sanonut, että toimittaisin jotakin, kunnhan tuntisin aikani. Nyt minä olen mainio, minä olen häwittänyt koko suuren laiwan, koko maa puhuu minusta, eikä yksikään tulitikki ole päässyt niin suureen kunniaan. Mutta ole huoleti minusta, minä tyhdyän kunniaani. Nyt tahdon taas uiskennella maalle ja annan jälleen kastaa itseni tuli-aineeseen. Seuraa minua, niin yhdessä vielä toimitamme suuria töitä. Minä rupean hywää tekewäksi tulitikiksi; talwipakkasessa aion sytyttää koko suuren metsän, lämmittääkseen köyhä; saatpa nähdä, että vielä teen monta ihmistä onnelliseksi.

Isso walkeapäinen laine, jota tikun tafana nosti waahtoisen päälakensa, kuuli nämä sanat. — Sinä kurja raiska, isosta puusta, — sanoi laine, — mitäpä muuta sinä osait toimittaa, kuin totella käskyjä, joita et tuntenut? Katso, nuo äärettömät alkuaineet, joista sinä olet waan pikkuruinen hiukkanen, eiwät woi

muuta tehdä kuin odottaa ja totella. Katoa naurettavine ja ylpeine tuuminesi ja mielettömine aikeinesi tunteettomaan syvyyteen!

Ja laine wyöryi eteenpäin ikäänkuin suuri lumiwuori, ja hautasi allensa nokipäisen tikun ja wedesjä luonneen laatikon. Saat hakea hänen jälkiänsä ja kunnianhimoansa kaukana meren syvimmässä mudassa, jossa se nimettömänä ja kenenkään sitä suurematta mätäneee unhotuksen omana!

Luisteli ja.

Tosin on hyvä ja oikein, että lukee läksynsä, silloin kun on läksyn aika, ja istuu kamarissa kirjansa ääressä eikä jätä sitä, ennenkun kaikki on valmiina koulu ja huomispäivää warten. Zollei tahdo tarttua muistiin, niin lyö kirjalla otsaasi ja ala jälleen alusta, ole hellittämätön niinkuin hewonen waljaisja, äläkä anna rohkeutesi kadota, waan ole karsti ja ajattele itseksesi: onnistuuhan se muille, siis tähtyh sen onnistua minullekin! Ja katso, kun ajattelet niin riwakasti ja teet työtä niin uuttesti, niin se kyllä käy laatuun, niin onnistuu ihan warmaan, ja polonen se, joka huuli pitkällään itkeä tihustaa: „tätä en taida koskaan oppia!“

Mutta sillä wälin, kun läksy on luettu, niin älä istu sijällä, äläkä rupea heikoksi lellipojaksi, joka sitten ei kestä Jumalaa wapaan ja raittiin tuulen puhallusta taiwasalla. Mene silloin ulos wuorien ja mäkien yli kesällä ja talwella, helteessä tahi pakkasessa, se on saman tekewä. Talwella älä pelkää, jos nenännypytkäsi tuleekin punaiseksi. Jos käsiäsi palelee, niin älä suuresti pidä lukua kintaista, äläkä koskaan lämmittele walkean edessä, waan heiluttele käsiwarjiasi, niinkuin paperinen tanssimestari ja hiero käsiäsi wastatusten, niinkuin Robinpojan kirjassa ferrotaan willien hiero-

wan kahta puupalaiista, kun he tahtowat wälkeata. Suosfentele riwakaasti nietokkien wälillä, kiidä huimaa wanhtia jään yli kirkailla luistimillasi, ja jos sitten tulet kotiisi saappaat märkinä ja äitisi sinua siitä toruu, niin suutele hänen kättänsä ja sano: „anna anteeksi, äiti, siitähän poikasi wäkewätsi ja terweeksi tulee!“

Waan kun wanhemmat ja wiisaammat ihmiset sanowat sinulle: „älä mene sinne, jää on heikko!“ — niin tottele heidän neuwoaan ja jää kauniisti rauhalle. Sillä rohkeata ja urheata on olla waaraa pelkäämättä, kun se on wälttämätön ja kun sen kautta woi saada jotakin hywää aikaan, waan uhkarohkeata on eikä tuota ensinkään kunniaa, jos suotta pakotta panee waaraan henkensä, ja saattaa wanhemmilleen suurta surua.

Frans ja Matti oliwat weljeksiä, ja molemmat oliwat sukkelia poikia. Roulusja ei ollut mitään eroa heidän wälillään, sillä molemmat hoitiwat kirjansa miehen tawalla, eikä kumpikaan koskaan läksyhissään erehtynyt. Kotonaan sitawastoin wanhempiensa luona oliwat pojat aiwan eri luontoiset. Frans istui alituisesti sisällä, ja silloin kun hän ei lufenut, leikkeli hän paperinukkeja ja kirjoitti heille näytelmiä. Matti kuljeskeli aina ulkona, kun läksy oli lopussa, ppyhteli lintuja kewäällä, onki ahwenia kesällä ja teki talwella lumilinnoja. Siitä syystä laihtui Frans ja tuli kalpeaksi ja heikoksi, waan Matti tuli wuosi wuodelta hartewammaksi ja hänen kätensä woinakkaammiksi. Kun Frans nukkineen taisteli suuria tappeluita tanskalaisien ja saksalaisten, kristittyjen ja pakanain wälillä, sanoi Matti usein: „älä istu aina sisällä; tule ulos meidän kanssamme, piirittämään lumilinnua! Hei,

siellä saat nähdä, miten teuhataan; sillä me olemme iloijsia, waikka meihin sattuu lumipalloja niin että paukuttaa.”

Mutta Frans ei tahtonut, waan sanoi aina: „on parempi olla wiisas, kuin wäkewä.“ — „Niin,“ sanoi Matti, „waan on vielä parempi olla sekä wiisas että wäkewä.“ Sattuipa sitten wiikkoa ennen Joulua, kun pojat olivat lopettaneet koulunsa, että eräänä päivänä tuli mitä oivallisin luistinjääh. „Tule nyt mukaan,“ sanoi Matti. „Mene itse,“ wastasi Frans; „minä istun kernaammin kotona ja leikkaan paperikuivia.“ Matti meni ja otti luistimet mukaansa.

Jää oli kauniinta kuin woi nähdä. Koko järwi oli niin kiiltävä kuin firkkain peili, eikä jäällä ollut vielä yhtään lunta, waan rannoilla ylen ympäri oli wiheriäisiä kuusia, jotka kumastuivat firkkasen jäähän, ja lehdettömiä koiwuja oli niiden wieressä kuurasja, ja koko luonnossa oli raittius ja ilo. Warmaan kaksikymmentä poikaa oli kokoontunut jälle ja moniailla heistä oli pikku tyttöjä mukanaan, joita he lykkäsivät edessään kaskalla. Hei, sepä käwi nopeaan! Matti kiinnitti hihnat ristiin jalkojensa ympäri, ja niin sitä mentiin, hui hai, niinkuin kiitäwä tuuli firkkaan kumastimen yli. Ei nopein hewonenkaan olisi woinut seurata hänen kulkuaan, eikä kukaan pojista häntä myöskään tawoittanut. Nopeimmat luistelijat päättivät keskenään, että se, joka woi tawoittaa Mattin kiinni, saisi olla jäällä kuminkaana ja huomenna kumraalina lumilinnassa. Sen jälkeen kaikki yks, kaks, ryntäsivät aika wauhtia ja koettivat tawoittaa häntä, waan ei, sitäpä ei kukaan heistä taitanut. Suuri kun he luuli-

wat, että hän jo joutuisi heidän valtaansa, oli hän jälleen pitkän matkan päässä, ja sen ohessa teli hän heistä pilkkaa, piirtäen mitä kauniimpia kiekauksia, ympäröitä ja kierrewiivoja jäähän, hajoitti heidät ja pääsi aina pakoon. Kun he olivat wäsyneet, kääntyi hän ja luisteli takaperin aiwan heidän luoksensa, ja kun he ojensivat käsiwartensa tarttuaksensa kiinni hänen nuttuunsa, oli hän oitis silmänräpäyksessä pois.

„Hywä, hywä,“ huusivat pikku tyttöset ja taputtivat kylmillä käsillään. „Hywä, hywä,“ wastasi laiku aukeilta rannoilta, harmailta wuorilta, kirkaasta jäästä ja wiheriäisistä kuusista. Oupa sangen wiehättävää lentää niinkuin lintu kylmässä talwi-ilmassa ja liukua auringon säteen tawoin kiiluvan kувastinlasin yli!

Pojat olivat nyt tulleet salmelle, jonka kautta suurempi järwi laski wetensä pienempään. Siellä seisoi torppari rannalla hakaten puita. „Warokaa, pojat,“ huusi hän; „salmi on wirtanen, eikä jää siellä kestä.“

Matti seisahtui heti ja sanoi: „seis, pojat, älkäämme menkö enää kauemmaksi, sillä ukko rannalla tietää mitä hän sanoo.“ Mutta wallattomimmat pojista eivät kuunnelleet häntä, waan huusivat pilkallisella äänellä: „Matti pelkää, Matti on raukka, joka kuuntelee kaikkia ukkohöperön puhetta.“

Tämä harmitti Mattia. „Menenkö?“ ajatteli hän. „Ei, en mene, siitä ei ole mitään hyötyä . . .“ Loiskis, jää särkyi keskellä salmea ja wallattomien poika, joka oli sanonut Mattia raukaksi, putosi ja rupeesi haieasti huutamaan apua. Waan muut, jotka olivat likinnä häntä, peljästyivät nyt wuorostaan niin, että

kiitivät pois minä jaksivat ja jättivät towerinsa yksin pulaan.

Mitäs Matti nyt teki, hän, jota äskettäin sanottiin pelkuriksi? Hän ei muistanut omaa vaaraansa, hän ei ajatellut enää towerin pilkkasanoja, tuossa paikassa oli hän rannalla, sai käteensä aidan seipään ja luisteli seiväs kädessä salmen jälle. „Tartu kiinni tähän!“ huusi hän ja asettui itse mahalleen jälle.

Suuressa hädäksään tarttui toweri epätoivossaan aidan seipäaseen ja oli vähällä wetää sen jään alle, waan Matti piti lujasti kiinni toisesta päästä, kaiwoi luistimiensä kärjet jäähän ja piti suurimmalla waiwalla sekä itseään että seivästä kiinni, kunnes toweri pääsi ylös ja tuli lujalle jälle. Nyt riemuittiwat kaikki pojat ilosta, nyt ei löytnyt enää ketään, joka uskalsi sanoa Mattia raukaksi, ja niin kulkiwat kaikki määrän towerin kanssa riemukullussa takaisin kotiin.

Matti tuli kotiin lausumatta sanaakaan urostyöstään. „Tule,“ sanoi Frans hänelle, „tule, niin saat nähdä kauniit warjokuvani. Tässä on järwi ja pojat luistelewat jäällä. Huomaa, nyt putoo yksi heistä järween . . . nyt on hän hukkumaisillaan, nyt tulee rohkea ritari ja wetää hänet henkensä kaupalla ylös wedestä. Näetkös, sellaista taidan minä tehdä warjokuvilla, waan mitäs sinä taidat?“

Matti hymyili itselleen ja sanoi aiwan tyhneesti: „no, tuonhan kaikki tekivät ritarin sijassa.“ — „Niinkö luulet?“ kysyi Frans. „Ei, niin urhoollisia ritareita ei enää löydy maailmassa. Ratsoppas, sellaista minä olen lufenut kirjoista ja se on parempata, kuin juoksennella, niinkuin sinä pitkin wuoria ja mäkiä.“

Matti oli ääneti. Waan märkä toweri seisoj ujonan suussa ja kuuli kertomuksen warjokuwien rohkeudesta. Rhyneleet tulivat hänen silmiinsä; hän ei voinut kauemmin olla waiti. „Frans,“ sanoi hän, „tuon saman, jota sinä olet tehnyt warjokuwa-pelissä, on Matti tehnyt todellisessa järwessä ja totisessa waarassa. Me sanoimme häntä raukaksi, waan nyt tiedämme, että todellinen rohkeus ei ole elämänsä tarpeettomasti waaraan panemista, waan että uskaltaa silloin mennä waaraan, kun totisesti ihmisten menestys sitä waatii.“

„Ja minä kun lehuin warjokuwa-peliäni sinulle!“ huudahti Frans, hämmästyneenä ja iloisena. „Niin, nyt minä ymmärrän, että on hyvä olla wiisas kamarissaan, waan vielä parempi on olla wiisas ja wäfewä, sekä kotona että muualla.“

E l i R h e m.

Kaufana, tuolla suuressa Amerikassa on useita rautateitä, joilla waunujen pyörät nopeasti kiitävät eteenpäin rautaisia kiskoja myöten, eikä siellä ole hevoisia waljastettu waunujen eteen, waan ne kuljetaan wesihöyryn avulla. Ja höyry kohoaa kiehuwasta kattilasta ensimmäisessä waunussa ja käyttää höyrykoneetta, ja höyrykone pancee pyörät liikkeelle, ja niin kulkee ensimmäinen waunu eteenpäin wetään kaikki muut perässään. Usein on koko pitkä jono waunuja kiinnitetty toisiinsa, ja koska tämä kulkee kolme kertaa nopeammasti kuin wirkku hewonen juoksee, niin useat ihmiset matkustawat mielellään rautatiellä höyrywaunussa. Sentähden owat useimmiten kaikki waunut täynnä, toiset ihmisiä, toiset härkiä ja lampaita ja toiset kaikenlaisia tawaroita, joita kuljetetaan toisesta paikasta toiseen.

Tojin on hyvä, että on rautateitä, ja melkein kaikissa maisissa onkin jo sellaisia. Ruotsissa on jo useita rautateitä, waan Suomessa on tähän asti wasta yksi. Viene kenties waikeampi rakentaa sellaisia teitä täällä pohjoisessa kuin muualla, sillä täällä on paljo mäkiä ja järviä sekä wirtoja, joiden yli rakennettawat sillat maksawat paljon rahaa. Waan aika tulee, jolloin useimmat meilläkin matkustawat rautateillä. Tiedäm-

mehän me, kuinka toijissa maisja on porattu teitä läpi korkeiden wuorien, ja toijessa pailassa on rakennettu kauhean korkeita siltoja järwien ja sywien rotkojen yli; niin on semmoisiakin rautateitä, joissa kuljetaan kattojen päällitse suurissa kaupungeissa. Kaifka tätä on tehty sentähden, että ihmiset ja tawarat woisiwat tulla pian perille; sillä aika on kaikesta omaisuudesta kalliin. Kun saamme rautateitä kaikkialle Suomessa, syödään aamiaista Turussa, päivällistä Helsingissä ja illallista Wiipurissa. Helsingistä matkustetaan kahdessa wuorokaudessa Duluun; semmoinen matka käy nopeammin kuin rattailta istuen laiskaa kyytihewosta lyödessä.

Nyt tahdon kertoa jotakin, joka tapahtui rautatiellä Yhdyswalloissa Pohjois-Amerikassa, eikä siitä ole pitkää aikaa kulunut.

Siellä on kaupunki nimeltä York, ja ennenkuin tullaan kaupunkiin Baltimoresta, kulkee rautatie korkean sillan ylitse. Tapahtuipa, että höyrywaunun kulkiessa sillan yli, putoji hehkuwia hiiliä waunun uuniasta sillalle ja siitä syntyi tulipalo. Tuulen puhaltessa kowasti ja kun ei ketään ollut lähellä waunujen ohitse kuljettua, oli pian koko silta tulen wallassa ja paloi poroksi.

Wähitellen tuli ihmisiä, jotka koettiwat sammuttaa, mutta turhaan. Silloin huusi joku heistä, että kymmenen minuutin perästä odotettiin toista junaa samalta haaralta kuin edellinenkin; ja kun tien wieressä oli wuori, joka esti siltaa tielle näkymästä, ennenkuin oltiin aiwan sen likellä, niin woiji tapahtua se onnettomuus, että toisen junan johtaja ei tietäisi sillan pa-

losta, waan kulkisi tähttä wauhtia sinne ja syököhyji jyrkkyhyteen useamman kuin sadan hengen kanssa, jotta seurasiwat mukana waunuisja. Siinä seisoiwat nyt kaikki neuwottomina ja säikähtyneinä eiwätkä tietäneet, mitä heidän piti tehdä, ilmoittaakseen tulewille waaraa.

Silloin oli siellä kaksitoista wuotias poika Eli Rhem, ja hän oli riwakampi kaikkia muita. Hän rupesti juoksemaan pitkin tietä niin kauas kuin woi, eikä wiipynytäkään kauan, ennenkun hän näki pitkän jonon wauvoja tulewan tiellä tähttä khytiä hyyökäten häntä vastaan. Mitä teki nyt Eli Rhem? Huutaminen ei paljoa auttanut, sillä ei kukaan olisi kuulnut häntä suuren kolinan tähden, jota wauwut pitiwät. Hänellä ei ollut aikaa kauan ajatella. Hän asetui keskelle tietä, niin että kaikkien wauwujen wälttämättömästi täytyi kulkea hänen yllitsensä, jos tahtoiwat eteenpäin, ja siinä seisoi hän huutaen ja hosuen käsillään ja wiittaili minkä taiksi. Junan kuljettaja, joka oli ensimmäisessä wauwussa ja ohjasi koko juna, luuli pojan olewan hullun ja huusi taas puolestaan ja wiittasi, että hän juoksi pois tieltä. Waan Eli Rhem seisoi paikallaan; seisoipa siinä kuolema silmiensä edessä, eikä kuitenkään wäistynyt, sillä hän tiesi, että monen ihmishengen pelastus riippui siitä, että hän seisoi paikallaan.

Sillä tawalla oli junan kuljettaja pakoitettu seisauttamaan kaikki monet wauwunsa, ettei hän tulisi hyppääksi pojan kuolemaan. Waan hän oli niin wihainen, niin wihainen, että hän heti kun juna seisahtui, hyppäsi alas tielle ja rupesti lyömään Eli Rhem parkaa, koska tämä oli uskaltanut tehdä junalle semmoisen wiivhykkeen.

Waan nyt tuli muitakin ihmisiä juosten sillalta ja kertoivat kuinka vähällä kaikki waunut olivat syöstä jyrkkyhteen. Silloin maar junan kuljettajan filmät suureniwat, ja kaikki waunuisja olijat saivat tietää, että heidän lähinnä Jumalaa, oli kiittäminen Eli Rhem'ia pelastuksestaan. Siinä syntyi hämmästyks ja ilo yhtäaika niin suuressa määrin, ettei sitä woi kertoa! Kaikki tulivat ulos waunuista, hyleilivät ja juuteliwat Eli Rhem'ia khyneleet filmisjä ja heti koottiin hänelle sata kultarahaa palkinnoksi. Sitten menivät he jalkaisin palaneelle sillalle, nähdäkseen sitä jyrkkyhtä, joka oli ollut nielaisemaisillaan heidät kaikki. Kiwaka Eli Rhem tuli lawealta kuuloksi kaupungisja ja kansa kantoi hänet riemukulusja hänen wanhempiensa taloon. Waan enemmän kuin kullasta ja kunniansta riemuitji hän siitä tiedosta, että hän hywän Jumalan avulla oli pelastanut satojen ihmisten hengen.

Niin, mitä sinä olisit tehnyt Eli Rhemin sijassa, jos olisit seisonut, niinkuin hän, keskellä rautatietä, kohisewa juna waunuineen edessäsi ja aiwan warmana tulla kuolijaaksi muserretuksi, jos juna olisi kulkenut eteenpäin? Mielelläsi olisit tahtonut tehdä hywän työn ja pelastaa monen ihmisen hengen, mutta olisiko sinulla ollut rohkeutta sentähden uskaltaa omaa henkeäsi? Ja olisiko ollut niin nopea päättämään, ettet yhtään filmäräpäystä olisi miettinyt, waan heti katsonut kuolemaa filmiin, kun vielä oli aikaa? Niin, se ei ole warma. Sillä monella on hywä tahto, waan kaikilla ei ole miehekästä rohkeutta. Ja monella, jolla muutoin on sekä tahtoa että rohkeutta, ei ole samaa uskaliasta päättäväisyyttä, kuin pienellä

Eli Rhemillä, waan he seisomat ja miettiwät sikki, kunnos kaitki on liian myöhäistä. Muista sinäkin se, riwukka poika, kun sinunkin jostus on tehtävä hywä työ! Siinä ei saa olla mitään epäilystä. Keippaasti työhön, nopeasti, wiisaasti, uljaasti, ja Jumala suojee sinua, niinkuin hän suojelee Eli Rhemiä.

Sydän kimmoavata gummia.

„Nyt on Vapunpäivä, ja nyt tulee kevät,“ sanoi Rietriikki. „Hei, hoi, tänään on meillä lupa koulusta, uusi palloni on jo kauan sitten valmis, sillä on sydän ruumiisjaan, ja se on kimmoavata gummia. Lennä, palloni, niin korkealle, kuin leivo, pilviin! Ota lyhyt Maija, ota lyhyt Maija!“

Ja Maija ojensi pienet kätensä lyhytä ottaakseen, mutta loiskis, pallo meni hänen käsinsä välitse, putoi maahan, kimposi korkealle ja wieri pihalla olewaan wesi-lätäkköön.

„No, nyt se on kauniin näköinen,“ sanoi Rietriikki ja puristeli tyhymättömänä märkää palloansa. Mutta Maija hyppäsi yhdellä jalalla ympäri pihaa, nauraen katkeamatta. „Millekäs sinä naurat?“ kysyi Rietriikki harmisjaan.

„Minä nauran sille, kun sillä on sydän kimmoawaisesta gummista,“ wastasi Maija. „Mitähän muuta sen olisi pitänyt tehdä kuin pudota lätäkköön?“

Wanha iso-isä, joka oli puettu pitkään takkiin ja walkoseen yömyssyyn, oli istahtanut portaille aurin-gon paisteesen ja kuuli mitä lapset keskenään pafinoiwat. „Tule tänne Rietriikki!“ sanoi hän. Rietriikki tuli.

„Tiedätkö mitä kimmoawa gummi on?“ kysyi iso-isä. „Tiedän,“ wastasi Rietriikki, „se on puun pihkaa

ja niin jäntewätä ja pehmoista, että sitä woi wenyttää waikka kuinka ja miksi waan tahtoo, waan sitten muuttuu se mielellään jälleen entiseen muotoonsa."

"Se on oikein," sanoi iso-isä. "Hummärrätkös nyt, minkä tähden kaikkien, joilla on sydän kimmoawaisesta gummista, pitää pudota lätäköön?"

"En, sitä en hummäärä," wastasi Rietrikki.

"Sen minä kerron sinulle," sanoi iso-isä. "Shmiffellä täytyy olla joku määrätty tarkoitus ja hänen täytyy rakastaa jotakin wisiä. Jos hän toisena päivänä on niin, toisena näin, ja antaa johtaa itseään kuinka ja mihinkä waan tahdotaan, niin on hän poloinen raukka ja pelkuri. Ja silloin tapahtuu hänelle niinkuin pallolle, siitä saat olla warma!"

Rietrikki mietti hetkisen, eikä tiennyt mitä hänen piti wastata.

"Tahdotko tulla kelpo mieheksi?" kysyi iso-isä häneltä. "Kyllä," wastasi Rietrikki.

"Muista sitten mitä sanon sinulle," jatkoi iso-isä. "Älä luota omaan wiisauteesi, äläkä ole juropää, joka niskoittelee ja wastustelee toisia, kun hän ei tiedä mitään parempaa. Waan jos kerran olet tähdellisesti wakuutettu siitä, että joku asia on oikea ja hywä, niin älä anna houkutella itseäsi siitä. Älä anna wenyttellä itseäsi poikaseni!"

"En, iso-isä," wastasi Rietrikki. Waan hän ei käsittänyt, mitä iso-isä tarkoitti.

"Hywästi nyt," sanoi iso-isä.

"Nyt menemme niitylle," sanoi Maija. "Siellä owat kaikki pojat ja tytöt leikittelemässä Wapunpäivänä."

Nietriffi tuli, ja sitte mentiin. Oli niin kaunista toukokuun auringon loistossa ja lintujen wiserrellessä metsässä maantien toisella puolen. Ei missään puissa ollut vielä lehtiä, mutta ylpeä kuusi seista törötti siellä muuttumattomassa wiheriässä wirkapuvussaan ja pieni solakka paju oli jo kaswattanut pieniä lehden alkujä, joita lapset kokosivat ja sanoivat „kissoiksi.“ Niitty oli melkein kuiva ja ensimmäiset wiheriäiset ruohot pistivät esiin wiimesyyskhiijistä muuttuneista heinistä; mutta ojissa oli siellä täällä wähän luuta ja sammakot hyppiwät yhdellä loikkausella ojanwarfalta.

Lähellä aitaa istui nuija, jolla oli kaupaksi rinkelä ja piparkakkuja, woileipiä ja simaa. Jolla oli lautti, hän osti sitä, mikä parasta oli hänen mielestään, ja jolla ei ollut rahaa, se sai muilta, ja niin oli kaikilla yhtäläisesti. Mutta ylä-luokkalaiset rupešiwat kestitemään neitoseja ja tarjosiwat heille simaa.

„Nyt lyömme palloa,“ sanoiwat pojat, ja niin jautuivat he kahteen puolueeseen, ja Nietriffistä tuli luffari. Oli komeata nähdä pallojen lentävän, juuri kuin pääskysset ilmassa, ja jokaiselle lyhylle ja jokaiselle pojalle, johon pallo sattui, kun hän heitti kartun kädestään ja juoksi niityn yli maaliin, huudettiin hurraata, niin että talonpojat kummastelivat, kulkiessaan kuormineen hiljalleen maantietä myöten.

Mutta tytöt kyllästyiwät katselemiseen ja rupešiwat weräjän luona leskijille. Missä katosi eräältä fenkä, missä kumpastui toinen kengännauhoihinsa, toisilla oli märät hameen helmet, ja toiset kadottiwat lettinauhanja ja moniailla oli nuha, ja he niistiwät

nenänsä ennenkun huušivat wiimeistä paria. Mutta kaiſki oli yhtä hauskaa, ja wiimein ſaiwat he muutamia pojista mukaansa, ja ſilloin oli vielä hausſempi.

Tuo ſuututti poikia, ja kun he näkiwät erään hoikſafäärifen kolmannenluokkalaiſen rupeawan juokſemaan tyttöjen kansſa, ſanoiwat he keſkenään: „hänen pitäiſi ſaada ſelkäänsä.“ Ja yksi wäkewimmistä lupasi panna tuomion toimeen.

„Ei,“ ſanoi toinen, „parempi on kaſtella hänet ojaſſa. Siellä on wettä ja mutaa, ja ſiellä ſaa hän peſtä uuden nuttunſa, joſta tytöt niin paljon pitävät.“

„Mutta ei ſe ſowellu, että meitä on kuusi yhtä vastaan,“ ſanoi Rietriffi. „Se on wäärin, ja ſiihen minä en ſuoſtu.“

„Woi ſinua pelkuri,“ ſanoiwat toiſet, „nyt ſinä pelkää. Sinä et uskalla, ſinä!“

„Kyllä minä uskallan,“ waſtaſi Rietriffi, „mutta...“

„Mutta ja mutta,“ huušivat toiſet, „niin ſinä ajattelet, että kun hän kahdenkeſken pääſee tuffaafi kouluun kujalla, ſaat aika lämmitykſen.“

„Minä nähtän, etten ole pelkuri,“ ſanoi Rietriffi waſtahaſoiſeſti.

„No älä ſiis ſeiſo tuosſa riitelemäſſä, waan tule mukaan,“ huušivat toveriſet, ja niin wetiwät he Rietriffin mukaansa. Kun kolmannen luokkalainen huomasi heidän aikomukſenſa, lähti hän kypälämäkeen ja pyſähtyi wiuhdoin ladon luona ſelkä ſeinää waſten. Täſſä waſtusti hän urhoollieſteſti, eikä antanut wangiſta itſeään. Mutta yksi pahajuoniſimmista pojista

fonttasi hänen huomaamattaan lifelle häntä ja tarttui hänen jalkaansa, ja niin saivat he hänet kumoon ja laahasiivat hänet yhä likemmäksi ojaa kastellaksensa hänet, niinkuin heidän aikomuksensa oli.

Nyt rupesivat tytöt itkemään ja Maija huusi kaksin voimin: „laske irti hänet, Rietriffi, laske irti!“ Mutta Rietriffi huusi: „minä tahdon osoittaa, etten ole pelkuri“.

Samassa tuli kaksi muuta kolmannenluokkalaista kavelleen maantiellä ja näkiivät kuinka heidän toveriaan rääkättiin. Heti hyppäsivät he aidan yli ja tulivat hänen avukseen. „Suusi yhtä vastaan, tuohan on häpeällistä,“ huusivat he. Mutta kun pojat näkiivät heidän tulevan, lähtivät he wuorostaan kaksin voimin pakoon, ja Rietriffi myöskin. Muut pääsivät pakoon, mutta Rietriffi kompastui mättääsen ja kaatui. Heti ottivat uudet toverit hänet kiinni kauluksesta. „Wai niin, lurjus,“ sanoivat he; „suusi oli teitä yhtä vastaan kastellaksenne häntä; sentähden marssi sinä nyt ojaan!“ Niin wieritettiin Rietriffi säälimättä ojaan. Ja minkä näköinen hän oli päästyään jälleen ylös, sen voi hymärtää. — Kainki pojat ja tytöt nauroivat, koko niitty nauroi, metsäkin nauroi, maantie ja aita nauroivat myöskin, niin, sellaista riemua on jangen harvoin kuultu.

Sen jälkeen alkoivat muut taas leikkiä, ja aurinko paistoi ja linnut lauloivat, ja muija möi kahta wertaa enemmän piparkakkuja ihanana iloisena Wapunpäivänä.

Mutta Rietriffi hiipi tiehensä häpeisjään.

„Woi minkä näköinen sinä olet!“ huudahti iso-isä,

joka vielä istui portailta ja katsele hyttysten tanssia auringon paisteessa. „Mitä sinulla on Rietriffi?“

„Jo nyt ymmärrän,“ vastasi Rietriffi, „mitä iso-isä sanoi päivällä. Minun sydämeni on ollut kimmoavata gummia. Olen antanut wenyttää itseäni, olen tehnyt, minkä tiesin olewan wäärin, ja sentähden iso-isä, — sentähden olen joutunut lätäfföön!“

Kesästä, joka ei koskaan tullut.

Tiedätekö, pienet lapset, mikä kesä oli, joka ei koskaan tullut? Minä kerron sen teille. Se on tosi satu, eikä se ole niin pitkäkään, kyllä sen voi kuulla.

Oli kerran Rafael niminen pieni poika. Hän oli terve, väkewä ja kutoistawa niinkuin pienonen pihlaja, joka kerran kasvaa suureksi ja jolla on valkoset tuoksuawat kukat kewäällä.

Mutta Jumala näki, että pieni poika suureksi tultuaan saisi osakseen suuria murheita maailmassa ja joutui moneen wiettelhykseen, jotka woisiwat turmella hänen sydämensä ja johdattaa se syntiin ja turhuuteen. Sentähden lähetti Jumala suuren, loistawan enkelinsä Rafaelin, jonka jälkeen pieni poika oli saanut nimensä, ja sanoi hänelle: „tuo poika minulle!“

Silloin sattui niin, että woimakas ja terve poika sairastui ja rupesti kuishtumaan; ja tämä oli talwella. Mutta hänen vanhempansa ja pienet siskonsa sanoivat: „odota wähän, kyllä Rafael kesän tultua tulee terveeksi!“

Sitten tuli pitkä waloisa kewät, jolloin linnut alkoiwat wiserrellä puissa ja pensaisssa. Ja lapsilla oli hamppulintu häkissä; sen kanssa meniwät he eräänä aamuna puistoon, ja laskiwat sen wapauteen lentämään toisten pikkulintujen luokse. Hamppulintu lensi;

se oli niin iloinen, ja silloin kun se lensi, wiserfi se yhden ainoan säwelen, ja se säwel oli niin täynnä iloa ja kiitollisuutta, etteivät lapset kuulleet koskaan kuulleenja kauniimpaa wiserrystä.

Kun he tulivat kotiin, makasi pieni Rafael vielä sairaana wuoteellaan, eikä hän ollut woinut olla mukana puistossa. Pienet sijaret taputtivat hänen kalpeita poskia ja hänen kaunista ruskeata tukkaansa ja sanoivat hänelle: „älä ole suutukfissa Rafael; kun kesä tulee, niin saat tulla kanssamme ja kuulla hamppulinnum laulawan. Sinulle tulee myös kesä ja silloin tulet terveekfi.“

Mutta Jumalan suuri loistawa enkeli seisoi näkymättömänä pojan wuoteen wieressä ja ojensi kauniit lumiwalkeat siipensä hänen ylitfensä, ikäänkuin warjellakseen häntä kaikesta pahasta maailmassa. Ja mitä kauemmasi enkelin siivet ylettyiwät hänen ylitfensä, sitä kalpeammaksi muuttui pienen poikasen poski ja sitä heikommasi tuli hänen hengityksensä. Hänen kirrkaat, ruskeat silmänsä katsahiwat vielä kerran enkeliin, jonka hän yksin näki; — sen jälkeen waipuivat ne kiinni ja pieni Rafael oli tauonnut hengittämästä. Mutta hänen pienillä, kalpeilla huulillaan näkyi vielä rauhallinen ja onnellinen hymyily, jonka usein tapaa pienillä lapfilla, kun he huomaawat enkelin seifowan heidän wuoteensa wieressä.

„Ratsokaa,“ lausuiwat pojan wanhemmat pikku siiksoille: „nyt on Rafael onnellinen, hän on Jumalan luona. Niinkuin hamppulintu lensi häkistä wapauteen, niin lensi Rafaelinkin wiaton henki ikuiseen wapauteen; ja me emme kuulleet hänen iloaan, niinkuin me kuule-

limme linnun wiserryyksen, mutta me huomaamme sen hyvir hänen lempeästä hymyilystään, että hän ylistää Jumalata, joka niin aikaseen on suonut hänelle autuuden kruunun.“

Silloin sanoi yksi sifarista: „mutta kesää ei tullutkaan, jolloin Rafaelin olisi pitänyt parantua.“

Niin sanoi toinen sifar: „Rafaelin kesä ei tullut koskaan.“

Mutta vanhemmat pyyhkiivät kyhneleensä ja lausuiwat: „kyllä se on tullut. Jos voisimme katsoa kauas sinitaiwaasen, niin näkisimme nyt Rafaelin leikkivän pienien enkelien kanssa Jumalan paratiisissa. Siellä on oikea kesä, ja sen kesän jälestä ei tule koskaan enää syksyä, eikä talvea.“

Sitten weiwät he pienen Rafaelin kirkkomaalle ja paniwat hänet pieneen hautaan, ja pappi luki ihania rukouksia hänelle ja lupasi hänelle iankaikkisen elämän. Mutta pojan äiti, joka seisoj haudalla, sanoi: „nyt pitäisi meidän laulaa wirsi, eikä täällä ole ketään, joka laulaisi wirren Rafaelin haudalla.“

Samasja alkoi pieni lintu laulaa korkealta sinitaiwaalta keraisen auringon paisteessa ja kaikki ymmärsiwät linnun ylistävän Jumalata. Silloin sanoi kuolleen pojan isä: „kuulkaa, lintu tietää kyllä kellenkä se laulaa! Hamppulintu laulaa wirren Rafaelin haudalla.“

Mutta suuri loistawa enkeli lensi wieden pikku Rafaelin sielun kauas haudan mullasta ikuisen kesän helmaan Jumalan paratiisissa.

